

XIV. ÉVF. * 183. SZÁM
Cluj—Kolozsvar, 1931.
augusztus 15 Szombat
5691 ÉV Elul 2

1 taxa postala
platite in numerar
No. 224.716-929

Ara 5 lej

D. R. Missetter Robert

Budapest

Diszter 2 II 8

ESZAKI PUBLIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassal
ueca) 18. szám. Telefonszám: 9-77
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

A garanciabank

Nagyon helyes és célszerű intézkedés volt a kormány részéről a romániai garanciabank megalakítása. A bank rendelkezésére álló egymillárd lej minden bizonnyal elegendő lesz ahhoz, hogy az immobilizált pénzügyi eszközöket megfelelő tőkével ellássa, annál is inkább, mert semmi akadályja sem lesz annak, hogy a garanciabank alaptőkéjének háromnegyszeres erejéig is kötelezettséget vállalhasson.

A garanciabank megalakítását azonban nem is annyira pénzügytechnikai, mint pszichológiai szempontból tartjuk üdvösné. Amint hogy a mai bankzavarokat sem annyira objektív okok, mint a közönség bizalmának megrendülése idézte elő. Ez a bizalmatlanság a legtöbb esetben indokolatlan volt.

A garanciabanknak létezése elsősorban a betétesek szinte pathológikus izalmára fog csillapítólag hatni. Erősen hisszük, hogy néhány hét múlva már nem is lesz szükség erre az intézményre, amint hogy Németországban szinte már nem is veszik igénybe az alig egy hónapja működő Akzeptbank-ot. Mert ott a közönség bizalma már helyreállt.

A garanciabank az a mentőv, amelyre a jó úszónak semmi szüksége nincs ugyan, de a viharos tengeren mégis ez adja meg azt a lelkiert és biztosságérzetet, amelyre szüksége van addig, amíg az első mentőhajó felbukkan a látóhatáron.

A nagy különbség

Ha nálunk valami baj van az ország dolgai körül, ha válság láza gyötri gazdasági életünket, ha nagy bajok és katasztrófák zúdulnak a lakosságra — mi történik ilyenkor nálunk?

Szűret a politikusoknak! A mi politikusaink ilyenkor jönnek igazán elemükbe. Harci kedvük határt nem ismer és olyan vehemensen támadnak egymásra, de főként a kormányra, hogy csak vagy bele a szerencsétlen ország. Ahol csak lehet, háttámadják a kormányt, befektetik a külföld és belföld előtt, csak-hogy az Istenért, ne tudjon urrá lenni a nehézségeken.

És mi történik ilyenkor Angliában? Beszédet választ kaphatunk erre, ha figyelmesen olvassuk ezekben a napokban a lapok külpolitikai híreit. Baldwin, a konzervatív lord meglátogatta tegnap Macdonaldot, a szocialista miniszterelnököt és egy órahosszat tárgyalt vele. Ő ez nem volt udvariassági látogatás, mert társadalmilag ez a két ur talán nem is érintkezik egymással. A gazdasági válságról tárgyaltak, nemcsak tárgyaltak, de meg is állapodtak abban, hogy a válság leküzdésére az összes angol pártok összefognak és közös energiával igyekeznek ki-rintani az országot a bajból.

Pedig hol tart még az angol válság a miénktől? Gyerecipőben jár.

De ez éppen a különbség közöttünk. Ott már összefogtak az összes pártok a bajok elhárítására, itt pedig lesben állanak, hogy melyik tudná előbb ledőlni a másikat.

Ezért tud Anglia a fél világ fölött uralkodni és ezért tudjuk mi önmagunkat is alig-alig kormányozni.

Örökké virágzó rózsafa

Amióta ember él a földön, mindig szinte beléges nosztalgiával kergette az örökkévalóság illúzióját. Minden nyomora és minden csalódása ellenére, az ember szeretne örökké élni, vagy legalább is emléke és tettei örökkévalóságát biztosítani. Ez a vágy alakította ki benne a halhatatlanság fogalmát, ez úzi új és új szerelmekbe, ez állította fel vele mauzoleumait és piramisait, ez szatizálta művészi alko-

Egy milliárd lej alaptőkével alakult meg a román garanciabank

A Banca Românească, a Banca Marmorosch, a Banca de Credit, a Banca Crissoveleni és a Banca Moldovei vesznek részt a bankszindikátus megalakításában

A Berkovitz-bank visszavonja kényszeregyezségi kérését

Bucuresti-Bukarest, augusztus 14.
A Banca Naționala igazgatósága tegnap este 7 órakor ülést tartott, majd 8 órakor a bank igazgatótanácsa ült össze. Este 9 órakor a nagybankok képviselőit is bevonták a tanácskozásba, amely a késő éjjeli órákig tartott és amelynek befejezéséig parafálták a bankszindikátus megalakításáról szóló jegyzőkönyvet. A szindikátus tagjai a

Banca Românească
Banca Marmorosch
Banca de Credit
Banca Crissoveleni és
Banca Moldovei

Ma délelőtt 10 órakor összeült az öt nagybank megbízottja a szindikátusi szerződés megfogalmazása és végleges aláírása végett. A Lupta és Adeverul szerint a Banca Românească bizonyos nehézségeket támasztott, amelyeket most igyekeznek áthidalni, úgy, hogy a szerződés a mai napon feltétlenül aláírásra fog kerülni.

Egymilliórd lesz a garancia-alap

Értesülésünk szerint a szindikátus 1 milliárd lej garanciális alapot létesít, amelyre fedezetet a résztvevő bankok váltótárcái fognak adni az állam garanciájával. A garanciális alapon más bankok is részesedhetnek megfelelő biztosíték ellenében. A szindikátus hosszulejratu kötvényeket és részvényeket

Miért veszi át az állam a bankoktól a Steaua Romana részvényeit

Mint említettük, a garancia bank elsősorban a Steaua Română társaság átvállalt részvénykötelezettségeit akarja likvidálni. Nem lesz érdektelen ismertetni, hogy mikor és milyen körülmények között háramlott a román nagybankokra ez a kétmilliórdos kötelezettség. Annakidején, amikor Vintila Bratianu nacionalizálási programját vitte keresztül, a liberális

tásokra és ez a vágy alakította ki benne a perpetuum mobile, az örökké mozgó gép merész gondolatát. Egy nagy művész mondotta — a nevére már nem emlékszem, — hogy soha, egyetlen sort sem tudott volna leírni életében — az örökkévalóság, a fennmaradás gondolata nélkül.

Az élet, a valóság azonban a legkisebb mértékben is alig honorálj lángoló emberi nosztalgiákat. Madách Luciferje fejezi ki ezt a tragikumot a legmélyebb jelentőségű szavakkal, amikor megjósolja a fárónak, hogy a szellő, mely füle mögött elsuhan — ama vékony porréteget viszi magával, mely pár ezredév múlva már homokbuckává nő, elássa guláit és kéjkertjeit sakálók tanyájává teszi.

Valóban: az Idő és Tér végtelenségében minden változik, egyedül a változás az, mely örökkévaló. A történelem szinpadára csak a rendező a régi, az események, eszmék, értékek, erkölcsök, osztályok, hatalmak, mind változandók. A Prédikátor ezt a szomorú valóságot

is át fog venni, különösen azokat, amelyeket az iparvállalatok nacionalizálása alkalmával a nagybankok ávtettek és amelyek különösen az áresések következtében kedvezőtlenül befolyásolják a bankok mérlegeit. Így áll a helyzet a Steaua Română részvényeivel is. Felmerült az a terv, hogy egy svájci érdekesoporttól 2 milliárd kölcsönt szerezzek, amellyel kiegészítének a garanciális alapot. A vonatkozó tárgyalások már meg is indultak.

Hogyan fog működni a garancia-bank

A szindikátus működésének formája egy garancia-bank létesítése lesz, amely a Németországban bevált Akceptbank (Banque de Acceptations) mintájára működne. Ennek a banknak módjában áll majd az összes tranzakciókat lebonyolítani és a bankok állandó mobilitását biztosítani.

A Banca Berkovitz is kérte a szindikátusba való felvételét, erről azonban csak a törvénytörvények a kényszeregyezségi kérésre vonatkozó döntése után fognak határozni.

A kisbankok tegnap a Creditul Ilfovian helyiségeiben értekezletet tartottak és határozatilag kimondták, hogy a maguk számára is kéri a szindikátusba való felvételt és egy megbízottjuk meghívását annak igazgatóságába.

párt egykori pénzügyi diktátora felszólította a bankokat, hogy vegyék át a Steaua Română részvényeket attól a svájci érdekesoporttól, mely a Deutsche Bankkal folytatott tranzakciói folytán a részvények birtokába jutott. A bankok eleget is tettek Bratianu kérésének és magukra vállalták

(Folytatása az ötödik oldalon).

bibliikus szomorúsággal fejezte ki: vanitatum vanitas, — minden csak meddő hiúság.

Ha mindezt tudjuk és keserű szívvel ismerjük el, talán fokozottabban kapja meg fantáziánkat az a kis hír, mely arról számol be, hogy egy amerikai virágtermelő feltalálta az örökké virágzó rózsafát, melyet a szabadalmi hivatalnál is bejegyeztetett. Költői és a szépség kései edensugarát csillogtató kép ez: örökké virágzó rózsa, melynek erdejé, melynek nem árt se nap, se szél, mely nem vár őst és nem fél a téltől, melynek virága gyöngéd szirmaival illatot lehel a jajjal terhes levegőbe és szerelmes asszonyok keblén hervad el, ha el kell hervadnia.

Abban az infermális korban, melyben élünk, melynek se napja, se éjszakája nem ismeri többé a bizonyosságot, melyben az „örök” értékek szinte percek alatt semmisülnek meg: ez a kis örökkévalóság úgy hat, mint egy megalvult káprázat, mint egy sugár az örökkévalóság illúziójából....

VILÁG TÜKRE

Ötéves európai tervgazdaságot

Írta: Andre Maurois

Stuart Chase amerikai közgazdasági író nemrég megállapította, hogy ötéves tervgazdaság, amellyel az oroszok olyan nagyra vannak, egyáltalán nem újság. Nem egyéb, mint a békeévek szervezett gazdasági rendszerének alkalmazása, olyan rendszernek, amely a hadviselt országokban a háboru során egészen bámulatos, de gyorsan feledésbe ment eredményeket mutatott fel.

Alapjában véve mi is volt a lényege ennek a háborús gazdasági rendszernek? Néhány szóban össze lehet foglalni az egészet. Mindenekelőtt határozott és tiszta célkitűzéssel gazdasági programot állítottak fel és amíg a célt nem érték el, kimondták, hogy semmiféle parazita termelést nem tűznek. Ilyen módon lehetővé vált, hogy egyetlen hajózási szervezet, mint az „Inter Shipping Board” éveken át ugyszólván az egész világ kereskedelmi flottáját kontrollálja alatt tartotta. Az amerikai „War Industries Board” nevű háborús ipari szervezet pedig rövid idő alatt 5 millió embert volt képes katonailag felszerelni.

Fel kell vetnem a kérdést, vajjon a rendtelenségnek abban az állapotban, amelyben most Európa gazdasági élete leledzik, nem lenne-e okos dolog, olyan berendezkedésekre gondolni, amelyek a mainál is nehezebb időkben fenn tudják tartani a termelés rendjét? Első pillanatban úgy látszik, hogy ma a problémák egészen mások, mint a háborúban voltak. A háboru alatt mindenben hiány volt, a termelést tehát fokozni kellett. Ma azonban — legalább is látszatra — a baj az, hogy túltermelésben vagyunk. Ez a dolog azonban csak látszólagos; mert a valóságban még mindig a termelés és elosztás közötti kapcsolat hiánya miatt szenvedünk. Például szeretném megvilágítani ezt a dolgot. Párizsban egy csomó házat építettek, drága lakásokkal és ezek most üresek. De 20 kilométerrel távolabbi részekben még mindig nyomortanyákat találnak, amelyeket kellene a helyükbe felépíteni. Valósággal bűn azt állítani, hogy az emberiség mint egész, túlságosan sokat produkál, holott ezen a földön számtalan ember éhenhal és számtalan beteg orvosi kezelést nélkül pusztul el. Nem termelünk túl sokat, csak rosszul osztjuk el a termelést, mert rend és szerveztség nélkül dolgozunk. Ez pedig újra a tervgazdaság gondolatához vezet bennünket.

Mielőtt azt kutatnánk, milyen legyen ez a tervgazdaság, válaszolni kell bizonyos elvi ellenvetésekre. A régi „laissez faire” gazdasági elvnek még mindig sok meggyőződéses híve van. „Örizedjétek, mondják gunyosan — hozzányulni a gazdasági organizmushoz. Az egyensúly ugyanis önmagától helyreáll, ha nem lépünk közbe. Téves és hamis dolog megakadályozni bukásokat, támogatni bankokat, haladó termelési ágakat újja éleszteni. A gyöngék csak tűnjenek el, a dolgozók ünnepeljenek, a gazdák pusztuljanak. A krízis majd magától megszűnik, ha a tisztulás folyamata befejeződött.”

Egyik okos politikusunk erre az ellenvetésre így felelt: „Ez ép úgy lenne, mintha valaki azt a tanácsot adná a rendőrfőnöknek, hogy a forgalmas Place de la Concorde ne állítson közlekedési rendőrköt... Minek? Az egyensúly önmagától helyreáll, ha az emberek nem lépnek közbe. Bizonyos, hogy eleinte sok összeütközés és gázolás fog előfordulni számos halálesettel, de lassanként a kocsi el fogják kerülni az a helyet és az öreg, süket és ügyetlen járókelők akkor már eltűntek. Aztán majd többé-kevésbé minden rendbe fog jönni.”

A valóságban azonban az egyéni szabadságot korlátozni kell, úgy gazdasági, mint minden más területen, ha meg akarjuk menteni mindenkinek a szabadságát. Nem szabad azonban szélsőségekbe esni és szabályozni azt, amit nem kell szabályozni. Főleg rendőrt állítani egy csöndes utcába, ahol legfeljebb két-három kocsi megy keresztül. Ép úgy szükségtelen a luxusparba bevezetni a gazdasági kényszert.

A második ellenvetés: „Az elkészített terv hamis lehet“. Ez igaz. Am egy gazdasági terv nem olyan, mint a katonai terv, nem ugyanaz, mint egy háborúnak az elkészítése, amelyet napra és órára kell kiszámítani. A gazdasági tervek alakíthatók, formálhatók, hozzá lehet igazítani a körülményekhez. A gazdasági terv minden esztendőben, minden félévben, minden látható eredmény után revízió alá vehető. Normális módon ilyesmi történik minden magánüzemben. Egy jól vezetett üzem olyan munkaterv fölött rendelkezik, amely állandóan módosítható.

Harmadik ellenvetés: „Milyen autoritása legyen annak a szervezetnek, amely egy ilyen munkatervet felállít?“ Háborus időkben a szervezet diktatórikus hatalom fölött rendelkezik és nemzeti misztikusok támogatják: Szovjet-Oroszországban a terv erőszakra támaszkodik és osztály-misztikumra. De vajon el lehet-e képzelni egy európai, vagy vilárganizmust, amely a különböző országok kapitalistáira rá tudna erőszakolni bizonyos exportot, vagy termelési kontingenst? En azt válaszolom igenis ez könnyen elképzelhető, annál is inkább, minthogy bizonyos iparokban a szervezetség már fenn is áll. Aki ebben kételkedik, olvassa el Marlio előadásait a nemzetközi kartellekről. . . És vajon nincs-e lehetőség egy új misztikum megteremtésére, amikor a kultúra és szenvedő emberiség üdvéről van szó?

Milyen legyen tehát egy ilyen tervgazdaság? A szovjetek termelési terveket állítottak össze. Oroszország szegény és rosszul van ellátva. Ezért a termelés gépezetét ott még sokáig lehet forgatni. A kapitalista Európa számára azonban más célokat kell kitűzni. Fel kell javítani az elosztást, meg kell szüntetni a munkanélküliséget és hiteleszközöket kell szerezni a nyomor leküzdésére. Térképet kellene rajzolni a világ szükségleteiről, ki kellene találni, melyek a túltökésített iparok és melyek használhatnák új tökélet. A vámu előkészítése céljából meg kellene próbálni a közép- és keleteurópai, a franciaországi, belgiumi és németországi bérek egységesítését. A bérek emelése új fogyasztó tömegeket teremtene. Egy igazán gyakorlati és komoly munkaterv, a melyet öt vagy tíz évre állítanának fel, visszaadná a bizalmat azokban az országokban, amelyek e pillanatban a kétségbeesés örvénye előtt állanak. Az említett célokat természetesen csak olyan technikai szakemberek tűzhetik ki, akiket államférfiak irányítanak. A nép gyermeke, aki munkáját, megtakarított pénzét és bizalmát adja, követelheti, hogy a termelők között egység és megértés uralkodjon. A gazdasági katasztrófa mai korszakában legalábbis olyan fegyelemnek kell uralkodnia a nép minden rétegében, mint a háboru éveiben, amikor, mint tudjuk, ez a fegyelem csodálatraemelő eredményeket gyűmőlésozott. Tízmillió munkanélküli nem kisebb veszedelmet jelent, mint a fronton álló katonák milliói.

2 lejbe kerül egy borotválás

„IDEAL“

késnélküli borotváló porral, amely egyedüli kipróbált és elismert higiénikus, egészséges és legolcsóbb. Kérjen mindent az „IDEAL“ védjeggyel ellátott borotváló port 1/4 krg-os csomagolásban, amely 5 borotválásra elegendő és amelynek az ára 10 lej, vagy direkt a készítőnél: Reszling József borbély Cluj. Reg. Ferdinand 30. Óvakodjunk az utánzattól.

Cluji Zsidó Leányotthon
Strada Iuliu Maniu 9 szám

Egyénenkénti gondos, családias nevelés, modern pedagógiai irányelvek alapján. Minden irányú továbbképzés, u. m. nyelvek, zene, irodalom, művészet, stb. terén. Használatt nyelvek német, francia. Méréselt díjazás. Prospektus.

Vezető Hochmann Aurora

Felosztatják a német kommunista pártot?

A GPU nyolc különítménye működik Németországban

Berlin, augusztus 14. Kormánykörök-höz közelálló helyen arról értesülünk, hogy a német birodalmi kommunistapárt felosztásának eszméjét a birodalmi kormány mind komolyabban mérlegeli. A helyzet most az, hogy egyelőre bevárják a jüteborgi vasuti merénylet és a két német rendőrtiszt meggyilkolása dolgaiban folyamatban levő vizsgálat eredményeit. Abban az esetben is, ha a tetteket pontosan nem tudják kikutatni, a két büntény alapján a birodalmi kormány érelyesen fellép a kommunisták ellen. Valamivel enyhébben, de ugyancsak érelyesen szándékozik a kormány fellépni a nemzeti szocialisták ellen is, mint akiknek agitációja szintén hozzájárult ahhoz, hogy a külföld Németországról hamis képet kapjon és rövidlejáratu hiteleit visszavonja.

Berlin, augusztus 14. A rendőrtisztek elleni kommunista merényletek ügyében megindított széleskörű nyomozás fordulatot ért és sikerült egy kommunistát letartóztatni, akiről kiderült, hogy a németországi GPU tagja. A letartóztatott terrorista a német cseka egyik helyi csoportjában működött, amelynek az volt a feladata, hogy a délkeleteurópai kommunista zavargásokat felidézze. A rendőrségen igen nagy fontosságot tulajdonítanak ennek a letartóztatásnak, a nyomozás érdekében azonban nem akarják nyilvánosságra hozni a kommunista nevet és a terrorcsoportnak működési helyét. Nyolc ilyen terrorcsoport működik a német fővárosban, mindegyiknek 15-15 tagja van és egymástól teljesen függetlenül „dolgoznak“.

Az orosz vallásellenes liga új „tizparancsolattal“ akarja elvonni a zsidókat a nagy ünnepektől

Berlin, augusztus 14. Moszkvából érkező jelentések szerint az ateisták szövetsége a zsidó nagyünnepek előtt erős akcióba lépett. A zsidó munkások között „tizparancsolatot“ osztanak szét. A vallásellenes liga „tizparancsolata“ így szól:

1. Minden gyárban és minden szövetkezeti üzemben, kollektív farmon, iskolában és klubban előadások tartandók e témákról: „Ötéves tervgazdaság és vallás“. „Antiszemitizmus és religio“. „A kollektív gazdálkodás és felkezet“. „A zsidó vallási ünnepek osz tályjellege“ és végül „Modern zsidóság és nemzeti gyűlölet“.
2. Ros Hasana és Jom Kippur napján vallásellenes filmeket és vallásellenes szindarabokat kell bemutatni.
3. A nagyünnepek helyett zsidó nemzeti munkánapokat kell proklamálni és mindenkit fel kell szólítani, hogy az ország érdekében e napokon éppúgy dolgozzanak, mint a hét bármely más napján.
4. Különös vallásellenes kiállítások rendezendők.

5. A rádió a vallásellenes propaganda szolgálatába kell állítani.
6. A zsidó ünnepek alkalmával a fiataloknak és a zsidó asszonyoknak külön felvilágosító gyűléseken kell megmagyarázni a szovjetek jelentőségét a haladás szempontjából.
7. E napokon hiveket kell toborozni a vallásellenesek szövetsége számára.
8. Be kell indítani egy gyűjtést egy hadihajó építésére. A hajó neve „Militáns Apikojresz“ legyen.
9. E napon a vallásellenes propagandát fokozni kell. Róppédulákat nagy számban kell terjeszteni a gyárakban és a kolóniákban.
10. A vallásellenesek szövetségének zsidó tagjai e napokon menjenek ki a falvakba és ösztökéljék a parasztokat a termésnek akadálytalan beszolgáltatására.

A „Tizparancsolat“ ellenére a zsidók nem nagy kedvet mutatnak a nagyünnepekben való munkára. Ehelyett imaházakat rendeznek be, minthogy a legtöbb helyen templomaikat a szovjet lefoglalta kulturházak céljaira.

Nem szabad többé kártyázni a bírácoknak

Hamangiu igazságügyminiszter feltűnést keltő rendeletben eltiltja a bírácokat a kártyázástól és a kluboktól

Bucurersti-Bukarest, augusztus 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az igazságügyminisztérium feltűnést keltő rendeletet küldött szét az ország törvényszékeihez. Az igazságügyminiszternek ez a rendelete a bírói karban méltán keltheti a legnagyobb feltűnést, mert hasonló utasítás aligha látott még napvilágot Romániában. A rendelet szigorú büntetéseket helyez kilátásba azokkal a bírácokkal szemben, akik szabad idejüket kártyázással töltik el. Az igazságügyminiszter lendületes és stiláris szempontból is érdekes magyarázatot ír ehhez a rendelethez. „Semmi nem degradál le jobban egy embert, különösen egy bírót, mint a kártyajáték. A bíró presztízse, amelynek csorbíthatatlannak kell lennie, a bíró erkölcsisége, melynek érintetlennek kell maradnia és az igazság gondolata, amelyet a bíró magas állásában képvisel, lealacsonyodik a kártyaklubok lármájában, melyek különösen a vidéken sok kívánnaia valót hagynak maguk után. Bírác számára a kártyajáték lealacsonyodás, mely megrendíti azt az erkölcsi felfogást, mely a társadalmat övezi és a környezettel szemben, amelyet megtisztítania, felemelnie kell. Ami megengedett dolog egy polgár számára, nem megengedett egy bírónak, aki a szociális erkölcsi mintaképe kell, hogy legyen a társadalomban“.

Hasonló tónusban viszi végig terjedelmes rendeletének utasításait az igazságügyminiszter, akinek a rendelete egyben éles eltiltása a kártyaklubok intézményének. Elmondja az igazságügyminiszter, hogy a kártyaszervevény a legalkalmasabb arra, hogy alássa az emberi méltóságot. „Hogyan tekinthet a társadalom a bírác-

ra — írja a rendelet — ha az igazságnak eme képviselői nyerne, vagy vesztenek a kártyán, adósságokat csinálnak, melyet nem tudnak kifizetni, a klubokban összeköttetésbe kerülnek olyan emberekkel, kiknek moralitása nem méltó egy bíró által betöltendő komoly hivatáshoz, elvesztik azt az időt, amelyet studiumokkal kellene eltölteniök és elhanyagolják családjukat. Az igazságügyminiszter élénk színekkel festi azt a lelkiállapotot és erkölcsi depressziót, amely alássa és félrebillenti a kártyázó ember lelki egyensúlyát.

Végeredményben az igazságügyminiszter szigorúan elrendeli, hogy minden bírónak azonnal ki kell lépnie minden klubból, amelyek közül csak azok képeznek kivételt, amelyekben tudományterjesztő könyvtárak vannak. A bíró kártyázás helyett irodalmi és zenei szórakozásokban kell hogy elmélyedjék, hogy eleget tudjon tenni annak a magas hivatásnak, amelyet a társadalomban betölt. Az igazságügyminiszter két büntetést állapít meg a rendelet ellen vétő bírác számára. Dorgálás és fizetésének 15 napi elvesztésével, valamint a fegyelmi bizottság elé való utalással, rendelkezési állományba való helyezéssel, hivatalától való megfosztással bünteti a kártyázó bírácokat.

„OLLA“ GUM..?

a világmárka megóvja Önt a nemibetegségek-től.

Shaw, az „idegen rabbi“ a varsói gettóban

A bécsi lapok különös esetet mesélnek most Bernard Shaw keleteurópai utazásával kapcsolatban. Mikor Shaw Oroszországból visszajött, egy napig Varsóban időzött. Barátai elvitték az ösrébánsági gettóba. Bevitték a híres „bunbánk imaházába“ is. Javában ajátalkodtak az idős zsidók, amikor Bernard Shaw belépett. Lengő fehér szakállal jó hatást tett az ajátalkodókra. Többen hangosan odaköszöntek neki:

— Salom rabbi (üdvözlégy rabbi) Hamarosan elterjedt a híre az imaházban, hogy idegen rabbi érkezett gyülekezetbe. Elhatározták, hogy nagymegtiszteltetésben fogják részesíteni a imponáns megjelenésű külföldi rabbit, fel fogják hívni a szent Tórához és klobuszovi csodarabbi együtt fog velem imádkozni. Bernard Shaw egyelőre nem tudott minderről semmit, de héber üdvözlést harsány Salom Aleche kiáltással viszonzotta, mert barátai figyelmeztették, hogy a lengyel zsidóknak így kell visszaköszönni. Rövid idő múlva odalépett hozzá egy templomszolga és üszttel diszített imaköpeny adott a vállára. Bernard Shaw nem tartotta illőnek, hogy ezt a megtiszteltetést visszautasítsa. Később felszólították, hogy járuljon a csodarabbi elvittetéséért. A csodarabbi a Tóra felé fordult és elkezdett imádkozni. Feltűnt a híveknél, hogy Bernard Shaw zavartan de hangtalanul mozgatta a száját egész idő alatt. Istentisztelet után a csodarabbi tolmács utján beszélgetni kezdett az idegen „kollégával“. Ekkor derült ki a súlyos tévedés. Néhány percig mebarátásosan elbeszélgettek és végül csodarabbi felkérte Shawt, hogy emelje fel szavát a zsidóüldözések ellen. Ezel aztán véget is ért Bernard Shaw különös kalandja.

— Tovább tart a küzdelem az irországi irreguláris csapatokkal. Londonból jelentik: Az irországi Ballyhagg és Costehill között az irregulárisokkal a küzdelem tovább tart. A forgalmat nem lehet egyelőre helyreállítani a felrobbantott hidak miatt.

— Egy holland repülőgépet német pilótával francia területre tévedt. Nagyobb jelentik: Rasker Frigyes hollandiai állampolgár repülőgépe, amely Stale Henrik német pilóta vezetésével Metz közelében a katonai repülőtérre leszállt. A repülő, akik utban voltak Groningen felé, kihallgatásuknál emondották, hogy a rossz időjárás miatt eltévedtek és nem tudták, hogy Franciaország felett repülnek. Tekintettel arra, hogy a metzi katonai zóna átráptelése tilos, a katonai hatóságok lefoglalták a repülőgépet. A repülő az ügysziszatásáig Metzben maradt.

— Jimmy Walker németországi rádióbeszédét mondott Berlinben. Berlinből jelentik: Jimmy Walker, Newyork polgármestere az Adlon szállóból rádióbeszédet mondott, amelyet valamennyi német és valamennyi amerikai állomás továbbított. Utalt arra, milyen példátlan eset az, hogy egyszerre mintegy kétszázmillió ember számára lehet beszélni. Megállapította, hogy a súlyos gazdasági válság nem törte meg a németeket. Az amerikai nép kötelessége arra gondolni, hogy a németeknek milyen szerepük volt Amerika felépítésében, de együtt kell éreznie a német néppel azért is, mert hősiés erővel harcolta talpraállításért. Kifejezte szilárd bizalmát, hogy Németország újra eljut a fölemelkedés útjára.

Schenk zsebszótára 51 lej

Idegen szavak szótára. Latin-magyar és Magyar-latin zsebszótár két rész egybekötve. Német zsebszótár két rész egybekötve. Román zsebszótár két rész egybekötve. Horvát-szerb zsebszótár két rész egybekötve. Tót-(eseh) zsebszótár két rész egybekötve. Magyar-Orosz I. rész külön. Utánvétellel, vagy előre fizetve portómentesen: **LEPAGE-nál Kolozsvár** Kérje a nyelv- és szótárkönyvek jegyzékét.

A ma doma

Töreky taná

Budapest, augusztus 14. Jellemző, a mai los szellemét viszótt a budapest tanácsa, mely azt vét, hogy a jele hangzó minden téssel torolt meg, hogy most, amikor tiszemita izgatás megtorló itéletet lás elmaradt. A kezök voltak:

A Cél című fateremberi számában László gazdasági jövője“ címmel hmiatt az ügyészvétsége miatt el Ebben a sajtópeást tegnap délelőszék Töreky-tana

A tárgyalás mlott kijelentette, bünösnek, mert alapon írta meg, minált részeket b

A bíróságnak elolvasa Levatichek egyes részehangzanak:

„A hazai zsidóhet az optimizmusgén keresztül nézrüien azért, mert rok nem élnek hban, mint azt a tisenem olyan életkölybenben a parazitaparazita nép a gaz

Itt meg kell jegtich László ezzel képpen polémiába Aladárnak az „Elő megjelent zsidótár Levatic László kezökben folytatód

— A világegésbözö nemzetek vet sorban a zsidó sajtó, bankár-kapidézett elő, a zsidótesen került ki.

— Mi a helyzet bankok, nagyipar, ujságok, színházal zükben vannak. A len komoly intézkemük megfékezésér

Machzor ársesz

4 kötet machsor a vászonkötésben, m vagy zsargon for 9 kötet machsor az pekre egész évi h szonkötésben, ma vagy zsargon for Mirjam dr. Kis Arn kötésű, magyar, v Mirjam imitált börl Mirjam valódi krol kötésben Tallisz bármicva gy bortnival felszere Gyapju férfi tallisz ezüst bortnivalfel Selyem tallisz, fél, nival Selyem tallisz, egész relve bortnival Kap

Anton Rose

gyapju és se nagykereskedés Kérjen ingyen na

A magyar bíróság ítélete szerint „tudományos alapon” szabad az antiszemita izgatás

Töreky tanácsa felmentett egy antiszemita író, aki „tudományos” alapon parazítának állította be a zsidóságot

Budapest, augusztus 14. Rendkívül jellemző, a mai Magyarország hivatalos szellemét visszatükröző ítéletet hozott a budapesti törvényszék Töreky-tanácsa, mely azzal tette hírhedtté nevét, hogy a jelenlegi rezsim ellen felhangzó minden kritikát súlyos büntetéssel torlított meg. Annál jellemzőbb, hogy most, amikor egy kimondott antiszemita izgatási perben kellett volna megtörni az ítéletet hozni, — ez a megtorlás elmaradt. A per előzményei a következők voltak:

A Cél című fajvédelmi lap 1930 decemberi számában nagykalnai Levatic László gazdasági szakíró „A zsidóság jövője” címmel hosszú cikket írt, amely miatt az ügyészség felekezeti izgatás vétsége miatt eljárást indított ellene. Ebben a sajtóperben tüzte a főtárgyalást tegnap délelőttre a büntetőtörvényszék Töreky-tanácsa.

A tárgyalás megnyitása után a vádlott kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert a cikket tudományos alapon írta meg de különben az inkriminált részeket bizonyítani kívánja.

A bíróságnak egyik tagja ezután felolvassa Levatic László cikkét, amelynek egyes részei a következőképpen hangzanak:

„A hazai zsidókérdés jövőjét nem lehet az optimizmus rózsaszínű szemüvegén keresztül nézni, még pedig egyszerűen azért, mert a zsidók és a magyarok nem élnek harmonikus symbiosisban, mint azt a tisztelt cikkíró látja, hanem olyan életközösségben, mint amelyben a parazita él a gazdánál.

Itt meg kell jegyeznünk, hogy Levatic László ezzel a cikkével tulajdonképpen polemikába szállt vitéz Bodor Aladárnak az „Előrs”-ben egy korábban megjelent zsidótárgyu cikkével.

Levatic László cikke azután a következőkben folytatódik:

— A világegészből, melyet a különböző nemzetek vetélkedése mellett elsősorban a zsidó szabadkőművesség, világ sajtó, bankár-kapitalizmus cselszövése idézett elő, a zsidóság mindenütt győztesen került ki.

— Mi a helyzet nálunk? — kérdi. A bankok, nagyipar, kereskedelem, az újságok, színházak, főként az ő kezükben vannak. A mai rendszer egyetlen komoly intézkedést sem tesz hatalmuk megfékezésére, sőt minden vonat-

kozásban elősegíti uralmuknak teljessé válását.

A cikkíró azután bibliai példázatokkal hozakodik elő és azt írja, hogy a zsidók a purim ünnepét annak emlé-

kére ülik meg, hogy egy perzsa uralkodó zsidó ágyasának kérésére megengedte, hogy a zsidók 75.000 perzsát megöljenek, amit a legnagyobb örömmel meg is cselekedtek.

„Az egyenlőség minden természeti törvénnyel ellenkező”

A cikknek egy másik részében, mely bornírtásban az előző részt jóval felülmúlja, arról beszél, hogy a zsidóság úgy a gazdasági életben, mint a szellemi életben kiszorította már teljesen a magyarságot és nemcsak, hogy az egész gazdasági élet zsidókézen van, hanem még a Nemzeti Bank főtanácsában is Popovics és Schober neve mellett zsidók nevével is találkozhatunk.

Teljesen bizonyos, hogy az ország nem képes a magyar intelligencia mellett a zsidó intelligenciának százezreit is el-tartania.

Az emberi egyenlőség ugyanis minden természeti törvénnyel ellenkező valami

és olyan nép, melynek nemzeti vallása megengedi a máshitűek kizsákmányolását, nem tarthat igényt az egyenjogúságra. A zsidóság tudatosan, vagy öntudatlanul,

de szívós harcot folytat a teljes gazdasági szupremáció megszerzéséért. A cikk-író ezzel a mondattal fejezi be:

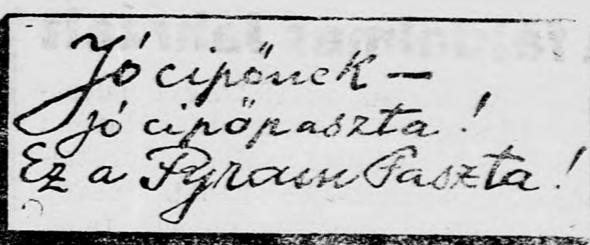
— Ne adja az Isten, hogy a zsidóság-nak sikerüljön a magyar föld kisajátításával a maga javára megoldani a zsidókérdést.

A cikk felolvasása után Levatic Lászlót szólítja maga elé az elnök.

Kizárólag „tudományos alapon”

Levatic erre előadja, hogy vitéz Bodor Aladár cikkében foglalt téves állításokat kívánta ezzel a cikkével helyreütni és kizárólag tudományos alapon foglalkozik a zsidókérdéssel. Egyébként a bizonyítási anyagot védője fogja előterjeszteni.

A védő ezután hosszasan fejtegeti, hogy a Levatic László cikkében foglalt adatok nagyrészt már korábban megállapított statisztikai alapon íródtak meg. Balázs

egyetemi tanár egyik művét lapozza fel és azt olvassa, ahol az író a zsidó problémákkal foglalkozik és a zsidókról, mint parazitákról beszél.

A védő ezután a könyvet átadja Töreky Géza tanácselnöknek. Kijelenti, hogy a numerus klauzuz kiterjesztését kívánja a gazdasági életre is és miután a numerus klauzuz már törvény, tehát ezzel izgatni nem lehet. A zsidóság helyezkedjen el a gazdasági élet minden vonalán egyformán. Védelem felmentését kéri.

Az ügyész „vádbeszéde”

Dr. Szádeczky Aladár ügyészségi al-elnök mondja el ezután vádbeszédét, amelyben hangoztatja, ha a cikk állításai valók is (!), a bűncselekményt a cikkíró azzal követte el, hogy céltudatosan csoportosította az adatokat.

A bíróság ezután ítélethozatalra vonult vissza. Több mint egyórai tanácskozás után nyitotta meg újból Töreky tanácselnök a tárgyalást és már hangzik is az ítélet: Levatic Lászlót a bíróság izgatás vétségének vádjá alól felmenti.

Az ítélet indoklásában megállapítja a bíróság, hogy a cikkíró tárgyilagosan és tudományos alapon foglalkozik a kérdéssel, tulajdonképpen polemizál egy másik, korábban megírt cikkel. Sem a cikk hangja, sem pedig az abban foglalt megállapítások nem lépik túl a törvényes kritika határát, sőt felekezet elleni izgatás vétségét sem követte el a cikkíró.

Ehhez az ítélethez és ehhez az indokláshoz nem kell különösebb kommentár. Maga helyett beszél.

Ujabb moratóriumot kapott Németország külföldi hitelezőitől

Hoesch párizsi német nagykövet átadta Laval és Briand hivatalos meghívását Berlinbe

Newyork, augusztus 14. A Németországban hitelekkel érdekelt bankok delegátusai értekezletükön hozzájárultak a nyújtott hitelek további meghosszabbításához s ilyen értelemben informáltak kábel útján a jelenleg Bazelben tárgyaló Wiggin amerikai bankárt, az amerikai tőkeérdekeltségek exponensét. Egyidejűleg Hoesch párizsi német nagykövet megjelent Laval miniszterelnöknel s átadta a német kormány hivatalos meghívását Laval és Briand számára Berlinbe. A miniszterelnök köszönetet mondott a német kormány-nak a meghívásért s közölte, hogy

a látogatás időpontjára vonatkozó észrevételeit s javaslatát valószínűleg csak pénteken délután fogja közölhetni, mert Briand a fővárostól távol tartózkodik s vele érintkezést kell keresnie, mielőtt a választ megadná.

A meghívással kapcsolatban a Journal Helyesnek tartaná, ha Laval és Briand berlini látogatása mihamarabb, de minden esetre a hágai nemzetközi bíróságnak a német-osztrák vámuio ügyében hozandó határozata nyilvánosságra kerülése előtt megtörténne, mert most még ez ügyvel kapcsolatban egyik kormány-nak sincs oka

az elégtelenségre.

A baloldali lapok továbbra is azt követelik, hogy a látogatást halasszák el a népszövetségi ülészek utáni időpontra. Ezzel összefüggésben a Havas távirati iroda beavatott helyről jelenti, hogy fennáll a lehetősége annak, hogy Laval és Briand augusztus 26-án és 27-én adják vissza Berlinben Brüning és Curtius párizsi látogatását. Laval ma érintkezésbe lépett a fővárostól távol levő Brianddal s délután adja meg végleges választát Hoesch párizsi német nagykövet útján a német birodalmi kormány-nak.

Pártközi konferencián döntenek az angol gazdasági élet szanálásáról

Baldwin hosszú tanácskozást folytatott Macdonalddal a gazdasági- és pénzügyi helyzet megjavítása ügyében. Macdonald kiáltvánnyal fordul az angol néphez

London, augusztus 14. Baldwin volt miniszterelnök, a konzervatívpart vezére felkérése folytán Meville Chamberlain, konzervatív pénzügyi szakértő kíséretében látogatást tett délután a Downing-Streeten Macdonalddal. A két államférfi találkozása szívélyes volt s több, mint egy órahosszat tartott. A miniszterelnök ismertette Baldwin előtt a kormány szándékait s kérte az el-lenzék vezérét, hogy a költségvetéssel és a takarékosági program ismertetett

intézkedéseivel szemben közölje álláspontját.

Ennek megtörténte után Macdonald meghívást intézett a konzervatív párt-hoz a jövő hét közepére összehívandó pártközi konferenciára, amelyen a takarékosági program és a gazdasági és pénzügyi helyzet megjavítása érdekében teendő intézkedések újra-megvitatásra fognak kerülni. Politikai körökben elterjedt hírek szerint Baldwin nem zárkózott el a pártközi konferencia

gondolata elől s így valószínű, hogy a konzervatív párt is részt fog venni a jövőheti konferencián.

A News Chronicle szerint Macdonald a jövő hét elején kiáltványt bocsát közre, melyben hivatkozni fog az angol nép szolidaritásának szükségességére mert csak ez oszthatja el a külföld aggodalmait Anglia pénzügyi stabilitását illetően.

A jövő hét közepén meg fogják tartani a nagy pártközi konferenciát, mely döntő kihatású határozatokat hivatott hozni Anglia közeljövőjére. Ezzel egyidejűleg közlik, hogy Angliának külföldre hosszulejáratra kihelyezett hitelei elérik a négy milliárd fontot.

Ezzel szemben körülbelül 250 millió font rövidlejáratu hitellel tartozik külföldi államok bankjainak.

London, augusztus 14. Macdonald tárgyalásainak befejeztével légi uton visszautazott a skóciai Lossiemouthbe. Egyidejűleg Londonból megcáfolták azt a hírt, hogy Snowden kincstári kancellár lemondani készül.

Machzor és tallisz árleszállítás!

- 4 kötet machzor a főünnepekre, vászonkötésben, magyar, német, vagy zsargon fordítással Lei: 260
- 9 kötet machzor az összes ünnepekre egész évi használatra, vászonkötésben, magyar, német, vagy zsargon fordítással Lei: 600
- Miriam dr. Kis Arnoldtól, vászonkötésű, magyar, vagy német Lei: 140
- Miriam imitált bőrkötésben Lei: 180
- Miriam valódi krokodilbőr-kötésben Lei: 450
- Tallisz hármieva gyermekeknek, borníval felszerelve 250 lejtől
- Gyapju férfi tallisz, arany, vagy ezüst bornívalfelszerelve 400 lejtől
- Selyem tallisz, fél, felszerelve borníval 400 lejtől
- Selyem tallisz, egész, nagy, felszerelve borníval 800 lejtől

Kapható: **Anton Rosenzweig, Cluj**

Héber könyvek

gyapju és selyemtalleszek nagykereskedése — Gyári árak! Kérjen ingyen naptárt és árjegyzéket.

A minisztérium által engedélyezett Nagyváradi zsidó Fiuinternátus

Felvez a nyilvánossági joggal bíró zsidó liceumba, gimnáziumba, kereskedelmibe és elemi iskolába járó növendékeket. Elsőrendű kóser ellátás. Mérsékelt árak. A növendékeket az igazgatón kívül 3 szaktanár és 2 pedagógus készíti elő. Minden iskolai és internátusi ügyben felvilágosítással szolgál és komoly érdeklődőknek prospektust küld az Igazgatóság

Oradea, Str. Delavrancea (Ritook Zs u.) 17 sz.

A fájdalmas Jahrzeit

Előtem fekszik az 1929. évi palesztinai vérengzések áldozatainak hosszú névsora. A chebroni, safedi ifju talmudisták és szentéletű rabbik nevei, akiket a szent foliások mellett, talán tefilinnel a fejükön, talisza burkoltan gyilkoltak le; chalucok és chalucák, kik füstölő fegyverrel a kezükben hullottak el, sorakoznak fel a gyászos, szomoru hősök listáján.

Tavaly még tiltakoztunk. Keserű és fájdalmas kiáltásokkal ostromoltuk az emberiség lelkiismeretét, a mandátárius hatalmat, az angol közvéleményt. De mit szólunk ma, amikor a „Kiddus basem“ mártírjainak két éves sirja fellett meggyújtjuk az emlékezés mécsesét?

Bizonyos, hogy az évszázadok folyamán a zsidó néplelek oly magasztossá fogja csiszolni a harmadik honalapítás hőseit, akárcsak az „aszara harugéj malchut“ neveit, akiket a világ zsidósága minden jomkippurkor megsirát. A zsidó néplelek a halhatatlanság koszoruját szövi majd e mártírok köré s őket fogja megénekelni a zsidó poéta a harmadik honalapítás „Sirah“ költeményében. Ma azonban még csak ezt mondja a zsidó néplelek: „Oi li, ki ajé-fah nafsi löhorgim!...“ Jaj, lelkemet megbénítja a gyilkos szörnye...

De mégsem tudunk megelégedni egy egyszerű kaddis elrecitálásával...

Fáj nekünk, ma is belénk nyílat szívatva zsidó hősnek a mártírsága. Nem tudunk szabadulni a keserűség érzéseitől és odaállunk a világ lelkiismerete elé még ma is égő sebeinkkel, sajnó fájdalmainkkal és kérdezzük: — Mit vétettünk ellenetek, hogy gyilkos kezek törtek rá legdrágább kincseinkre? Mit vétettek a chebroni, safedi tanház fiataljai, akik az istenséghez, az örök igazsághoz keresték az utat. Mit vétettek a chalucok és chalucák, akik a teremtő munka hevével egy más, deéppoly szent uton keresték ugyanazt az igazságot: az embernek Istenhez való közelségét.

A politikusokhoz intézzük ezeket a kérdéseket, akik oly messze esnek tőlünk, de közel állottak a gyászos eseményekhez. Azokhoz, akik a politika örve alatt szították az ellentéteket, vagy a semlegesség ürügye alatt türték, hogy folyon az ár...

Mit vétett ellenetek az alig tizenöt éves Zwi Heller, a chebroni jesivah immár tudós böcherje? A vallásos könyvekbe elmélyedt talmudista, aki gyilkosaitól halálrémületében megkérdezte: „Miért gyilkoltok meg, hiszen olyan fiatal vagyok még? Miért?... mit vétett ő ellenetek?... mivel magyarázzátok az ő halálát? És mit vétettek a többi emberpalánták, akiknek egyetlen vágyuk, a csillanthatatlan tudásszómj volt. Miért kellett holttestüknek napokig eltemetetlenül enyészni az uccákon... És ki tudná még felsorolni azon válogatott inkvizíciós kinokat, amelyeket a 20. század szegényére el kellett szenvedniök?!

G. B. S. az immár fogalomvá vált Bernhard Shaw, a világ legzseniálisabb esufolkodója, legutóbb tett egyik moszkvai nyilatkozatában a következőket hirdette: „A világ már régen békét kötött a zsidókkal, de a zsidók azok, akik nem akarnak megbékülni a világgal!...

A nagy Shaw nyilván sőt akart hinni be nem hegedő sebeinkre...

De mi nem az ő speciálisan ironikus hangján, hanem a magunk emberi egyszerű hangján kérjük, hogyan is állunk avval a békével, amelyet velünk a világ kötött?...

Clemenceau, a francia „tigris“

Akinek a gyomra fáj, vagy bélműködése megrekedt, vagy gyomorégése van az igyon természetes

Bikszádi vizet

Számos egyetemi tanár által ajánlva. Mindenütt kapható.

igazságügyminisztersége alatt egyszer a demokrata képviselők a halálbüntetés eltörlése végett interpelláltak már órák hosszat, zajosan tüntetve a parlamentben. Minden erőlködésük azonban megtört a „tigris“ macacságán. Egyszerre csak, egy vehemens interpelláció befejeztével, a legnagyobb hidegvérrel feláll a helyéről Clemenceau és a következőket jelenti be: „Rendben van. El-

töröljük a halálbüntetést.“ Erre néma csend, a képviselők értelmetlenül bámultak egymásra, majd hirtelen zajos tapsvihart tört ki, éljenzés, amelynek elültével Clemenceau folytatja: „de kezdjék a gyilkos urak...“

Mi zsidók is békét kötünk a világgal, — de kezdjék valóban a pogromisták, a huligán „urak“...

Kolonymus Hakohén

Augusztus 19-én még egy utolsó kísérletet tesznek a moreni szondatüz eloltására

A tegnapi oltási kísérlet is sikertelen maradt

Bucuresti-Bukarest, augusztus 14. Tegnap újra megkísérelték a moreni szondatüz eloltását. Amikor a víztömegeket a szonda szájára zudították, a

gáz oldalt tört elő. Augusztus 19-én még egy utolsó kísérletet tesznek és ha az sem sikerül, úgy abban hagyják a további próbálkozásokat.

Ma lépett ismét életbe a CFR téli teherárutarifája

Bucuresti-Bukarest, augusztus 14. A CFR vezérigazgatósága közhírré teszi, hogy a mai nappal ismét a téli tarifát lépteti életbe azokra a cikkekre,

amelyek eddig az ugynevezett speciális nyári tarifát élvezték, így a fára, gabonára, téglára stb.

Brassó közelében letartóztattak egy pénzhamisító bandát

Brasov-Brassó, augusztus 14. Brassóban tegnap letartóztattak egy Vele-soiu nevű egyént, aki egy ezerlejes akart váltani és amikor a pénzt gyanusnak találták, futásnak eredt. Megmotozása alkalmával még 14 darab hamis ezrest találtak nála. Vallomása alap-

ján házkutatást tartottak a brassó-szinajai vonalon levő Hudila községben és letartóztatták Plendică Nicolaie, László Miklós és Török Béla gazdákat, akiknél 180 darab hamis ezrest találtak.

A magyar kormány kétféle pengős ajándéka a „jóindulatu“ sajtónak

A budapesti ellenzéki sajtó leleplezte a magyar kormány sajtóvesztegetési akcióját

Budapest, augusztus 14. A magyar közvéleményt élénken foglalkoztatja egy tegnap kipattant botrány, melynek központjában a budapesti napilapok szindikátusa áll. A 33-as bizottság csütörtök délelőtti ülése elé a budapesti napilapok szindikátusa Agay Béla, Baranyai Lajos és Ruprecht Olivér aláírásával beadványt fordult, mely a miniszterelnökhöz szövelt és amelyet kísérő levélben megküldött a 33-as bizottság minden egyes tagjának. Ebben a beadványban közlik, hogy az általános gazdasági helyzet következményeképpen 15 lapvállalat háromhavi időtartamra 2 millió pengő hitelre szorult. Ezt a hitelt már korábban kérték és kérelmükre 100.000 pengő hitelt folyósítottak is. A 100.000 pengőt a kérelmező lapvállalatok részben nyomda, részben papír számla fizetésére fordították. A munkatársakat és a tisztviselőket nem tudták kifizetni. A helyzet újabb rosszabbodott, miért is újabb kérik a segítséget. Kérik nevezetesen azt, hogy Szudy Elemér sajtófőnököt olyan hatalommal ruházza fel és olyan eszközök felett való rendelkezési jogával bizza meg a kormány, amely a lapok előálló, vagy előállható nehézségeinek azonnali elintézését lehetővé teszi. Kérik, hogy a sajtófőnök rendelkezéssé a megfelelő valutákkal és devizákkal, rendelkezésre állhasson a lapoknak hitelnyújtás tekintetében, megakadályozhassa a lapok eddigi hiteleinek felmondását, konvertálhassa adósságukat és amennyiben szükségét látja, korlátozhassa a lapok terjedelmét. Szükséges ez azért, — mondja a beadvány — mert a lapok a mai gazdasági helyzetben saját erejükből önmagukon segíteni nem tudnak.

Még ismeretlen a 33-as bizottságnak a beadványra vonatkozó döntése, de a beadvánnyal kapcsolatban máris olyan feltűnő események történtek, melyek érdekes fényt vetnek a budapesti sajtó egyrésztnek magatartására. Az ellenzéki, progresszív magyar lapok nyilatkozatot tettek közé, amelyekben kijelentik, hogy nem vesznek részt a budapesti napilapok szindikátusának eme akciójában és mélyen elítélik a szindikátushoz tartozó napilapok kezdeményezését.

Sok mindenre vet fényt ez a nem

mindennapi sajtóbotrány és elsősorban arra, hogy miért kezelte annyira kesztyűs kézzel a magyar sajtó egyrésze a Magyarországon lezajlott politikai eseményeket. A külföldi kölcson, a Magyar Általános Hitelbank szanalási akciója és a devizarendelekek komplikációival szemben a magyar sajtó még azt a szabadságot sem engedte meg magának, amelyet a mai magyar sajtóviszonyok mellett nyilvánítni tudott volna. Ez a memorandum röviden annyit jelent, hogy a magyar kormány kétféle pengővel akarta megjutalmazni a sajtónak ezt a nyilván sajtó jól felfogott érdekében alkalmazott „jóindulatu“ magatartását.

Csattanó választ ad erre Rassay Károly lapjának, az Esti Kurirnak kommunikéje, mely a következőképpen hangzik:

Miután az Esti Kurir álláspontja szerint a kormánynak a sajtóval szemben való kötelessége nem terjedhet túl azon, hogy biztossítsa számára a papírbeszerzéshez szükséges valuták és devizák megszerzését, nehézségek esetén pedig elősegíti a papírbeszerzés zavaratlanságát, ezen túlmenő intézkedési jog kiterjesztéséhez nem járulhat hozzá. Erre való tekintettel az Esti Kurir ma a következőket intézte a Budapesti Napilapok Szindikátusához:

„Mélyen tisztelt Elnök Ur!

A mai napon a Budapesti Napilapok Szindikátusa egy memorandumot terjesztett a 33-as bizottság tagjai elé, amelyben utalva van a szindikátus vezetőségének a miniszterelnökséggel folytatott tárgyalásaira, a 33-as bizottság tagjainak jóindulatu támogatását kéri a szindikátusnak a miniszterelnökség előtt lévő kérelmére vonatkozólag.

A legnagyobb megdöbbenéssel látjuk, hogy a szindikátus olyan kérelmet terjesztett a kormány elé, amely alkalmas arra, hogy a magyar napilapokat a min-

denkori kormány, illetve sajtófőnökének teljesen kénye-kedvére kiszolgáltatassa. Minthogy mi a szindikátus ily irányú akcióját a magunk részéről a legteljesebb mértékben helytelenítjük, ezennel bejelentjük, hogy a szindikátusból kilépünk.

Mélyen tisztelt Elnök Ur iránt őszinte nagybecsüléssel“ stb.

A pályaválasztási tanácsadók nagystilű tevékenysége Csehszlovákiában

Prága, augusztus 14. A pályaválasztás problémája a háború befejezése óta minden időben súlyos problémát jelentett. Csehszlovákiában jelenleg 28 tanácsadó-testület működik a pályaválasztók részére. Ezeknek az a célja, hogy a 14—18 év közötti fiataloknak segítsék elhelyezkedését. Mindenekelőtt orvosi vizsga folyik le, hogy a tanácsot kereső testi alkalmasságát megállapítsák, majd pedig pszichotechnikai vizsgálat következik, amely viszont arra szolgál, hogy az illető fiatalember intelligenciáját és pszichikai alkalmasságát meghatározzák. Azon alapulvól kiindulva, hogy lehetőleg mindenki azt a foglalkozást űzze, amely iránt a legnagyobb előszeretettel viselkedik, a tanácsadó testületek

lehetőség szerint feleik kívánságát tekintetbe veszik. Természetesen ezen kívánságnak megfelelően legkevésbé sem lehet az illető fiatalember pályáját meghatározni, miután a fiatalgás fantáziájában igen gyakran kalandos álmok épülnek fel és előfordult, hogy egy tuberkulotikus fiu pilóta akart lenni. A tanácsadó-testületeknek amellet állandó kontaktust kell fenntartaniok a munkaközvetítő helyekkel, miután az adott munkalehetőségek szerint lehet csak kijelölni azt a foglalkozási ágat, ahol a fiatalember legkönnyebben megtalálhatja egzisztenciáját. A prágai központi tanácsadó-testület állandó összeköttetésben áll az országos munkaközvetítővel. Most már tizesztendő multra tekint vissza, miután 1919 tavaszán a népjóléti minisztérium kezdeményezésére állították fel ezt az intézetet. Csakhamar kitűnt, hogy az intézet szakértői ismereteket követel, miért is külön választották az eredetileg megalapított csehszlovák ifjusági kuratóriumtól. 1921. májusában nyitották meg és Brünnben az első hivatásos tanácsadó-testületeket.

1921-1930-ig összesen 46.637 esetben nyújtottak munkátkereső fiatalembereknek tanácsot, közülök Prágában 20 ezer 244 esetben. Évenként mintegy hatezer fiatal fiu és leány keresi fel a tanácsadó helyeket. A kimutatásokból kitűnik, hogy a tanácsadó testületekhez forduló fiatalok felénél beválik a szociálpolitikai intézmény eljárása.

— Chile még kamatait se tudja fizetni külföldi kölcsöneinek. Londonból jelentik: Santiago di Chileből jelentik, hogy Chile nem tudja e pillanatban előteremteni a külföldi kölcsönök kamatait sem. Ezért a kormány azt a javaslatot terjesztette a kongresszus elé, hogy proklamálja a külföldi tartozásokkal szemben a teljes moratóriumot.

— Sir John Chancellor elbucszott Tel-Aviv városától. Tel-Avivból jelentik: Sir John Chancellor palesztinai kormányzó a napokban Tel-Avivba látogatott el, hogy elbucszon hivatalából való távozása előtt a várostól. A kormányzó tiszteletére disztyulést tartottak, amelyen Sir John Chancellor nagy beszédet tartott. Kijelentette, hogy Tel-Aviv városának keletkezésé történeti jelenség. Közölte, hogy a kormány koncessziót ad egy hatalmas sportter kiszajátítására, a talaj-javításokat pedig kormánytámogatással fogják eszközölni. A szombati nyugalom megtartására vonatkozólag a kormányzó kijelentette, hogy nem akart erre vonatkozólag törvényes intézkedésekkel élni, hanem azt tanácsolja, hogy inkább a közvélemény nyomása alatt alakuljon ki a szombati nyugalma és áhítatos csendje. Végül kijelentette, hogy a palesztinai zsidó közösség számára a héber nyelv sokkal kívánatosabb, mint a jiddis.

Befejező

Még mi

Cluj-Kolozsvár Kelet tudósítójának rendőrség pénzt és a dossziékat, ahol a százötven corpus delictik Filipescu Richard A kettős életű teit így most má bogozni. A rendőrső momentuma a tólagos kihallgat ugyan a késő est polgármester kih nem tisztázott k reggelre János G rendőrségre.

Ezután Drághid összeállította a t mellyel az ügy re zést is nyert.

A rendőrség n megállapítható, h Lőrinczy privát k rátaí károsodtak hamisításával a zetek semmiféle k mazhat. A rendőrs az eredeti betétkök törzskönyvével egy intézet csak ezeket norálhatja. A har sultjai Lőrinczinek pénzéből nyerhetn E károsultak követ összesen az egymill

Hova t

A bűnügy szerte az ügyészégi vizs Nem kis munka vár akit ennek a homá gálására fog delegá már a szelhámos egész tömege kerü még mind a mai na hogy milyen célból bűncselekményeit I események során hamosságokkal m emelkedik a Lőrincz barátaitól, rokona azonban mély homá fordította Lőrinczy Mire kellett ez a re visszavonult felül e ezer lejes jövedelmé kényvelmesen élhetet

Mert amint a ny derült, Lőrinczy lev mályos célzásokat a összeköttetésben a valótlanúságok. A ny ért eredményei azt rincezynek senki ne azokat is 6 rántott ben azt állította, h kezén elfolytak a tudja, hogy hová.

Dr. János Gáspár valamit Lőrinczy te érdekében a manipul — Arra pályázott Gáspár — hogy me masabb erdélyi néz lesz a vezére. Egy akarta felépíteni ez zetet...

Ime: ilyen hatalm a kopott ruhában já tos szerénységgel aki felettségeivel szer val szemben pedig és tulzolt szeretetre töje volt.

Drághicju rendő nekünk a következők — Még soha nem liós szelhámoságok zenek a rendőrségen tesz senki bűnvádi voltam kénytelen má kat, akikről az ujsá rincezy megkárosított

Befejeződött a Lőrinczy-ügy rendőri nyomozása

Hol vannak a Lőrinczy által ellopott milliók?

Már nyolcmillió felé halad a Lőrinczy által összeharácsoltt pénzek összege, de senkilem tudja, hogy mit csinált a pénzzel

Még mindig homály fedi Lőrinczy különös üzleteinek hátterét

Cluj-Kolozsvár, augusztus 14. (Az Új Kelet tudósítójától). A Lőrinczy-ügyben a rendőrség pénteken befejezte a nyomozást és a dossziét áttette az ügyészséghez, ahol a százötven oldalas iratcsomót és a corpus delictik hatalmas tömegét maga Filipescu Richard vezetőügyész vette át. A kettős életű szélhámos különös üzleteit így most már a vizsgálóbíró fogja kibogozni. A rendőrség nyomozásának utolsó momentumát dr. János Gáspár folytatásos kihallgatása volt. Csütörtökön ugyan a késő esti órákig folyt a volt alpolgármester kihallgatása, de még eléggé nem tisztázott kérdések miatt pénteken reggelre János Gáspárt újra beidéztek a rendőrségre.

Ezután Drághiciu Aurel rendőrigazgató összehívotta a tekintélyes aktacsomót, mellyel az ügy rendőri nyomozása befejezést is nyert.

Kik károsodtak?

A rendőrség nyomozásából már most megállapítható, hogy tulajdonképpen csak Lőrinczy privát kliensei, rokonai és barátai károsodtak, míg a betétkönyvek hamisításával a Kereskedelmi Hitelintézetnek semmiféle kötelezettsége nem származhat. A rendőrség ugyanis megtalálta az eredeti betétkönyveket, melyek a bank törzskönyvével egyeznek és így a pénzügyintézet csak ezeket a betétkönyveket honorálhatja. A hamis betétkönyvek károsultjai Lőrinczynek kamatra kihelyezett pénzből nyerhetnek esetleg kárpótlást. E károsultak követelése sem haladja meg összesen az egymillió lejt.

Hova tette Lőrinczy a pénzt?

A bűnügy szerteágazó szárait most már az ügyészségi vizsgálat fogja kibogozni. Nem kis munka vár arra a vizsgálóbíróra, akit ennek a homályos ügynek a kivizsgálására fog delegálni az ügyészség. Ma már a szélhámosok és visszaélések egész tömege került nyilvánosságra, de még mind a mai napig sejtani sem lehet, hogy milyen célból követte el sorozatos bűncselekményeit Lőrinczy. A legutóbbi események során felszínre került szélhámosokkal mintegy nyolcmillióra emelkedik a Lőrinczy által magánosoktól, barátaitól, rokonaitól kicsalt összeg, azonban mély homály fedi azt, hogy hová fordította Lőrinczy ezeket a milliókat? Mire kellett ez a rengeteg pénz ennek a visszavonult életű embernek, aki harminc ezer lejes jövedelméből családjával együtt kénytelenesen élhetett?

Mert amint a nyomozás adataiból kiderült, Lőrinczy levelei, amelyekben homályos célzásokat tett azokra, akikkel összeköttetésben állott, szemenszedett valótlanságok. A nyomozásnak eddig elért eredményei azt mutatják, hogy Lőrinczynek senki nem tartozik, mert még azokat is ő rántotta be, akikről leveleiben azt állította, hogy adósai. Lőrinczy kezén elfolytak a milliók és senki sem tudja, hogy hová.

A bankvezéri álmok...

Dr. János Gáspár nyilatkozata sejtet valamit Lőrinczy terveiről, amelyeknek érdekében a manipulációkat elkövette.

— Arra pályáztam — mondotta János Gáspár — hogy megteremtsem a leghatalmasabb erdélyi pénzintézetet és ennek ő lesz a vezére. Egy kis bank kereteiből akarta felépíteni ezt a hatalmas intézetet.

Ime: ilyen hatalmas ambíciók fűtötték a kopott ruhában járó, szürkén és alázatosan szerénységgel élő bankégyvezetőt. A feltevéseivel szemben alázat, barátival szemben pedig az édeskés jóindulat és tulzolt szeretetreméltóság megtestesítője volt.

Drághiciu rendőrigazgató mondotta nekünk a következőket:

— Még soha nem láttam azt, hogy milliók szélhámosok nyomán ne jelentkezzenek a rendőrségen a károsultak. Nem lesz senki bünvádi feljelentést... Én voltam kénytelen magamhoz idézni azokat, akikről az újságok írták, hogy Lőrinczy megkárosította őket. És ezekből

a károsultakból is nekem kellett kiszednem az adatokat, egyik sem tudott, vagy nem akart vallani. Ezért ilyen homályos ez az egész komplexum. Ha a károsultak közül akadna valaki, aki feltárná a Lőrinczyvel való tranzakcióinak okát, már magában ez is meg tudná világítani Lőrinczy különös műveleteinek hátterét.

Egyelőre tehát Lőrinczy rejtély maradt. Csak az újra felbukkanó részletek foglalkoztatják most már az embereket. Az Autoglob. Lőrinczy mindenható volt ennél

a vállalatnál. Az első percben feltételezhető volt, hogy az Autoglobnál van Lőrinczy pénze. Most pedig kiderül, hogy Lőrinczy eltávozásakor 160 lejt hagyott az Autoglob kasszájában és a cég, mely Lőrinczy távozása óta kétségbeesítő erőfeszítéseket tesz, hogy folytathassa kifizetéseit, egy hete kontrolálja könyvelését. Itt Lőrinczy „Török József” név alatt vezetett folyószámlát... Ez olykor sok millióra rugott. Az eddigi jelek szerint ott is több millió a Lőrinczy működése

Argetoianu intő szózata a romániai bankbetétesekhez

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

nagy iparvállalat részvényese lesz.

Ebből a szempontból nagyon érdekesek Argetoianu nyilatkozatai, amelyeket a kérdéssel kapcsolatban a Neamul Romaneben tett.

„A bankkrízis nem egyéb, mint az európai krízisnek Romániára való kihatása.

Bankjaink elvitathatatlan nehézségeken mennek át, amelyeket higgadt intézkedésekkel, a Banca Nationala és az állam segítségével meggyőződésem szerint le lehet győzni.

Magától értetődik, hogy a közönség bi-

zalma nagy szerepet játszik és fog játszani a jelenlegi helyzetben. Minden betétesnek bizalommal kell viseltetnie kezével szemben és akkor minden rendbejön. Ha visszavonják a betéteket, a bankok nehézségei nőnek és akkor a helyzet veszélyessé válhatik. A Banca Nationala elhatározta, hogy a leghatékonyabb támogatást fogja nyújtani. Minden nehézség mellett, amelyen keresztül megyünk, Románia helyzete sokkal jobb, mint több más országé és ha nem csinálunk nagyon sok ostobaságot, minden jól végződhetik.”

A Berkovitz-bank visszavonja kényszer-egyezségi kérését?

Az ilfői törvényszéknek ma kellett volna döntenie a Banca Berkovitz kényszer-egyezségi kérése ügyében. A tárgyalás megnyitása után azonban Max Berkovitz, a bank egyik igazgatója arra kérte a bíróságot, tüzzön ki újabb határidőt a tárgyalásra, mert a bank tanácskozásokat folytat a Banca Nationalával és minden remény meg van ahhoz, hogy e tanácskozások sikerre fognak vezetni és eredménytelenné fognak válni, ami maga után vonná a kényszer-egyezségi kérés visszavonását. A törvényszék helyt adott a bank kérésének és a kényszer-egyezség tárgyalását augusztus 21-re halasztotta. A Berkovitz-bank betétesei egyébként

küldöttségileg megjelentek a Banca Nationalánál és kérték, hogy a Nemzeti Bank nyújtson támogatást az inzulvens Berkovitz-banknak és vegyék fel a bankot a megalakítandó szindikátusba. Ennek fejében a betétesek kötelezik magukat, hogy betéteiket továbbra is a bankban hagyják és semmiféle nehézségeket nem fognak okozni a pénzügyintézetnek. Xeni volt liberális miniszter tegnap a Berkovitz-bank betétesinek megbízásából megjelent a Banca Nationalánál és felvilágosítást kért a bank helyzetét és a Nemzeti Bank által nyújtandó támogatást illetőleg.

A magyar kormány négy fontos rendelete a gazdasági élet normalizálására

Felszabadítják a bankforgalmat, élelbeléptetik az aranypengőt és megalakítják a garancia bankot

Aláírták Párizsban a magyar kölcsönt

Párizs, augusztus 14. *Lapzártakor érkezett jelentés szerint az ötmillió fontos magyar kölcsön tárgyalásai befejeződtek és a magyar kormány delegátusai, valamint Svájc, Hollandia, Olasz és Franciaország vezető pénzügyintézeteinek delegátusai ma délután aláírták a kölcsönszerződést. Újabb jelentés szerint egy újabb kétmillió fontos kölcsön is kibocsátásra kerül, amelyet kizárólag amerikai bankoknál helyeznek el.*

Budapest, augusztus 14. A magyar kormány a gazdasági élet megnyugtató érdekében rendkívül fontos intézkedéseket léptetett életbe. Négy rendeletről van szó, amelyek mind azt célozzák, hogy a gazdasági élet minden területén meginduljon a termelő munka. Az első rendelet ugy Budapest, mint vidéken felszabadítja a fizetési forgalmat. Ezek a felszabadító rendelkezések Budapest augusztus 17-én, vidéken pedig augusztus 21-én lépnek hatályba. Ugyanez a rendelet teljesen szabadá teszi a belföldi forgalomban

a váltóhitelt és a hitellet terén minden néven nevezendő korlátozást végérvényesen megszünteti.

A kormány második rendelete — kiszivárgott hírek szerint — statálja az aranypengőt. Alkalmassint úgy rendelkeznek, hogy minden tartozás és követelés, minden takaré- és folyószámlabetét augusztus hó 21-től kezdve aranypengőnek tekintendő. A kormány tudatosan akarja megjelölni az augusztus 21-i dátumot, mivel mindenkinek módot kíván nyújtani, hogy összes felesleges készpénzét aranypengőben biztosítsa bankbetét útján a maga számára. A rendelettel a kormánynak az a célja, hogy minden jogtalanságtól és veszteségtől megvédje a publikumot. Eddigi hírek szerint az aranypengőnek és a pengőnek egymáshoz való kurzusát a Nemzeti Bank fogja megállapítani. Különben az aranypengő statujája nem új dolog, mert Angliában is több hónapon át volt érvényben az aranyfont és a font.

A harmadik rendelet — az eddigi megbeszélések szerint — elrendeli a Garancia-bank felállítását. Ez új intézmény, amely a Pénzügyintézet Központ kebelében alakul meg és éppen ezért minden biztosíték megvan arra, hogy a legtárgyilagosabban és a legnagyobb szakszerűséggel fogja hivatását ellátni. A Garancia-bank az eddigi tervek szerint körülbelül 50 millió pengő alaptőkével létesülne. Az alaptőkében egyharmad részben részese-dik az állam, egyharmad részben a bankok és egyharmad részben a nagyipar. A Garancia-bank felállításával a kormánynak az a célja, hogy miként Németországban, úgy Magyarországon is mind azok a pénzügyintézetek, amelyeknek megfelelő a váltóanyaguk, a Garancia-bank bekapcsolásával jó kinlevőségeik lekötése ellenében megszerezhessek a mobilitásukhoz szükséges tőkét.

A kormány negyedik rendelkezése a kereskedelmi áruforgalom megkönnyítését illetően tartalmaz gyakorlati intézkedéseket és pedig figyelemmel az érvényben levő kereskedelempolitikai megállapodásokra.

Görög eszrog — palesztinai eszrog

Alábbiakban két érdekes hozzá-
szólást közlünk a görög, illetve pa-
lesztinai eszrogok problémájáról.
Mondanunk sem kell, hogy teljesen
azonosítjuk magunkat a cikkirók-
kal és a zsidó önérték és méltóság
legegységesebb követelményének tart-
juk, hogy mostantól kezdve a zsi-
dóság kizárólag palesztinai eszro-
got használjon.

Én is vártam...

Én is vártam és mindnyájan vártuk,
hogy jöjjön valaki a népből és kiált-
sa ki erdélyi zsidó közvéleményében: elég
volt a zsidó vérről öntözött tafajban ter-
melt görög eszrogból.

Egy elvárhatom e lap augusztus 4-i
számában nagyon helyesen vázolja a
görög eszrog helytelen és zsidótlan hasz-
nátát, mondhatom, szavai „dóvarim
hajocim min halev“, de engedje meg,
hogy egy rövid kérdést intézzek hozzá:
Vajjon van-e tudomása, hogy a tavalyi
szukkot ünnepek előtt Erdély egy
„tekintélyes“ rabbija, aki egyébként
szépszámu „mitlauferekkel“ is rendel-
kezik, egy drose keretében — iszurral
illette a palesztinai eszrogot és szigo-
ruan megtiltotta a híveknek, hogy pa-
lesztinai eszrog fölött mondjanak bro-
chet, amit e sorok írója is kénytelen
volt (habár véletlenül) végighallgatni
és magától értetődik, hogy a rabbi el-
érte célját és a kehilebeliek tartózkod-
tak a palesztinai eszrogtól.

Annak idején voltam oly bátor és
közbeszóltam: vajjon a rabbi ur ho-
gyan értelmezi töránk egyik kitételét
„ulkachtem lachem“ — „möselachem
uméarcöchem“, — erre kaptam is egy
lakonikus választ: „pase jisruel“ és
nem tehettem egyebet, mint zsebre vág-
ni. Drága jó apám vigasztalt: hallgas!
te palesztinai eszrog fölött fogsz se-
chejanut mondani.

Súlyos csalódást okoz Erdély zsidói-
nak, hogy a rabbikar néhány tagja csö-
könnyösen kitart a görög eszrog mellett
és viszont a többi rabbik, — nem tudni
mi okból — a legridegebb semleges-
ség álláspontjára helyezkednek, mikor
ilyen valóban fontos kérdéssről van szó.

Azonban nagy győzelemnek könyvel-
hetjük el, hogy a Jeruzsálemben lakó
agudista vezér, Raw Chaim Sonnenfeld
hechsért adott ki a palesztinai eszro-
gokra, ami nagyban hozzájárul az esz-
rog-kérdés megoldásához, habár kissé
későn, de „ami késik...“

A most következő napokban a „Bne
Akiba“ szervezet tagjainak meg kell
mutatniok, hogy számíthatunk-e ko-
molyan rájuk. Ugy a szülői háznál,
mint más családoknál a legnagyobb pro-
pagandát kell kifejteniök, hogy ne ke-
rüljön egyetlen görög eszrog sem zsi-
dó kézbe, mert már éppen ideje, hogy
véget vessünk ennek a tarthatatlan ál-
lapotnak.

Meg kell végre állapítani, hogy kikre
számíthatunk ebben az akcióban és
kikre nem. Tudni akarjuk, szabad-e a
palesztinai eszrog fölött sechejanut
mondani, vagy sem. És ha netalán utó-
bi választ kapnánk, úgy kérjük azt meg
indokolni is.

Nem kérünk áldozatokat, csak egy-
szerű önmegbecsülést, ha akarjuk, hogy

a többi népek bennünket is mint nép-
megbecsüljenek.

Reméljük, hogy Erdély zsidói kivétel
nélkül palesztinai eszroggal fogják a
jövő szukkotot ünnepelni.

M. Lawlany (Sighet).

Bojkottaljuk a görög eszrogokat

Szukkot ünnepe közeledik. Hithü zsi-
dóink ismét kezükbe veszik a Szentföldre
emlékeztető, a szeretetet szimbolizáló esz-
rogot és Istenhez fognak fohászni.

Régi megbocsáthatatlan büne a galut
zsidóságának, hogy az eszrog eredeti in-
tenciójától eltérőleg, hagyományainkat
megcsufolva, görögországi eszrogot hasz-
nálunk ugyanakkor, amikor a Szentföldön
saját véreink ezrei termelik a legszebb
fajeszrogot. Még 20—30 évvel ezelőtt
egyetlen zsidónak sem jutathatott eszébe
tiltakozni a görög eszrog térhódítása el-
len, hiszen Palesztinában annakidején a
mai kolonizációnak még csak töredéke
létezett, az eszrogtermelés elenyésző volt
a göröggel szemben.

Ma már azonban messze tartunk, Erec
Jisráelben a szorgos zsidó kezek ezrei
termelik őseink földjén a fajeszrogot és
tízezer egzisztenciája függ attól, hogy
mi, a világ minden táján szétosztott zsi-

dók, milyen eszrogot veszünk a kezünkbe
a sátoros ünnepek alkalmával, a pusztá-
ban való vándorlás reminiscenciájának
ünnepe. A zsidók többsége eddig termé-
szetesen görög eszrogot használt, hogy
miért, azt talán megindokolni kevés
tudná, sőt igen nehéz feladatnak bizo-
nyulna. A legegyszerűbb érv talán az
volna, az apám, nagyapám, sőt dédapám
is görög eszrogot használt és igen nehéz
feladat ezt az ősrégi családi szokást meg-
változtatni. De most elérkezett az ideje
annak, hogy görög eszrogot a galut zsidó-
sága még hírből sem ismerjen és azt bojk-
ott alá helyezze.

Ezt a bojkottot, sajnos, nem a szaloniki
véres eseményeknek kellett volna előidéz-
nie, hanem magától értetődőleg az inten-
zív palesztinai kolonizációs munkának,
mely 13 évvel ezelőtt megindult. Pontos
azonban a lényeg. A zsidóság ráébredt
annak tudatára, hogy a szaloniki esemé-
nyek után nem szabad görög eszrogot a
kézbe vennie és imát mondania fölötté.
Nem szabad áhitattal keblére szoritania
fohászadás közben azt a terméket, mely
görög huliánok földjén termelt és mely-
hez véres és gyilkos kéz tapadt.

Az eszrog tekintélyes helyet foglal el
a görög exportban és összegben sok-sok
millióra rug, nem is beszélve arról, hogy
termelése több százezer görögnek nyújt

stabil egzisztenciát, akikkel jól szervezett
bojkott esetén meg lehet ismertetni az
önérzetes zsidóság méltó választát a sza-
loniki pogromra.

Ebben a mozgalomban elsősorban a val-
lások zsidóságának kell résztvennie és a
legaktívabb szerepet kell betöltenie az
Erec Jisráelben termelt eszrogok terjesz-
tésének munkájában. A zsidóság vallások
rétegének vezetői a rabbik, akik az 1891-i
görög progromok alkalmával kimondták
a chéremet a görög eszrogokra, miért nem
helyezik most is egyházi átok alá a görög
huliánok vérről szennyezett termékeit.

Lendítsük fel palesztinai kereskedel-
münket, támogassuk nyomorgó chalucain-
kat, kik verejtékes munkával és ezer ne-
hézséggel küzdenek a jövőnkért. Jellemes
zsidó szukkot ünnepe csak szentföldi esz-
rogot legyen a kezébe, görög eszroggal
csak szent hagyományainkat gunyoljuk
ki. A szentföldi eszrogok minden vallá-
sos követelménynek megfelelnek és a
nagytekintélyű és világhírű talmudtudós
Sonnenfeld jeruzsálemi főrabbi hechsér-
jével vannak ellátva. A szaloniki zsidók
felperzselt házai és összevert áldozatai
elvárják testvéreiktől szolidaritásuk tett-
erős megnyilvánulását, palesztinai test-
véreink pedig a bojkottól nyomoruk eny-
hítését.

Hammer Vilmos (Petrozsény)

Autószerencsétlenség két halottal

Egy teherautó elgázolt egy dinnyés-szekeret és a szerencsétlenségnek két halottja és öt sebesültje van

Bucuresti-Bukarest, augusztus 14.
(Az Uj Kelet tudósítójától). A Ploesti
melletti Valeni község határában ma
súlyos autószerencsétlenség történt,
melynek két halott és több sebesült ál-
dozata van. A 2572. számú ploesti te-
herautó, mely Dumitrescu Nae tulaj-
donát képezi, Ploestiből Valeni felé ha-
ladt. A soffőr mellett Mihăilescu nevű
ember és Alexandru Costineanu segéd-

soffőr ült. A teherautó néhány hordó
benzint vitt és a hordók között egy Ni-
coale nevű fiatal fiu helyezkedett el.

Utközben a teherautó egy dinnyével
megrakott szekérrel találkozott. A te-
herautó előtt egy turakocsi haladt, mely
olyan porfelhőt hagyott maga után,
hogy a soffőr nem láthatta a szembe
jövő dinnyés-szekeret. Az összeütközés
borzalmas következményekkel járt. A

dinnyés-szekeren ülő parasztlány azon-
nal meghalt, a paraszt pedig súlyosan
megsebesült. A teherautó felborult és
a kisfiu a felfordult hordók között lelte
halálát. A többi utasok súlyos sérülé-
seket szenvedtek.

A sebesülteket a ploesti kórházba
szállították. A nyomozás megindult a
felelősség megállapítására.

Miért szakította meg az amerikai Joint az össze- kötötést a szigeti Kishitelbankkal?

Cluj-Kolozsvár, augusztus 14. La-
puk keddi számában szürke értesítés
látott napvilágot a napihírek között,
számonkra bizonyos terheket jelentene.
Később azonban rájöttünk arra, és ez
a meggyőződésünk a mai nehéz gazda-
sági viszonyok között csak megerősö-
dött, hogy azokat a megkötéseket, ame-
lyeket az első időben csak kényszerből
akceptáltunk a Joint részéről, akkor is
be kellene tartanunk és meg kellene
valósítanunk, ha azokat a Joint nem
is dogmatizálta volna számunkra.

— Mi volt ugyanis a Joint főcélja
azzal, hogy az általa inaugurált rend-
szer pontos betartásához ragaszkodott?
Lehetőleg függetleníteni az intézeteket
a gazdasági élet minden megrázkódtatá-
sától és lehetővé tenni, hogy azokat
a célkitűzéseket, amelyek érdekében su-
lyos áldozatokat hoz, akkor is megtud-
juk valósítani, ha a gazdasági viszony-
ok még a mainál is rosszabb nivóra
süllyednének.

— Ismétlem, hogy első időben mi is
csak kényszer hatása alatt aprotáltuk
a Joint ügyrendjét s a kölcsöneivel járó
szerződéseket. Ma már azonban nem
lehet vitás, hogyha a Joint nem kénysze-
ritette volna ránk ezeket a megkötése-
ket, akkor nem n.a., amikor százezer
bankok küzdenek nehézségekkel, hanem
már a kezdet kezdetén elsöpört volna
bennünket az első gazdasági megrázkó-
dtatás.

— A Joint nem bankokat akar grün-
dolni, mert ilyenekkel bőven rendelke-
zünk Erdélyben és szerte Kelet-Euró-
pában. A részvénytársasági formát is
csak kényszerből, a speciális erdélyi
viszonyokra való tekintettel aprotálta,
aminthogy a többi sokszáz külföldi és
romániai kishitelbank is kivétel nél-
kül mind szövetkezeti formában műkö-
dik. A szövetkezeti lényegét azonban
nálunk is meg akarja őrizni és főleg az
altruista jellegre vigyázni féltékenyen.
Az ügyrend minden egyes paragrafusá-

ezt a célt szolgálja.

— A szigetek azonban nem voltak
hajlandók ezt az ügyrendet aprotálni,
még az ő kivánságuk szerint módosi-
tott formában sem és így a Joint nem
tehetta ki magát annak, hogy egy inté-
zet, mely a köztudatban kifejezetten,
mint „Jointbank“ működik, a saját el-
képzelései és rendszere szerint fejthes-
sen ki tevékenységét. Így jött létre az
a közös megegyezés a szigetekkel, hogy
a Joint kölcsöneit visszafizetik és ter-
mészetesen, hogy a Jointnak erről in-
formálni kellett a közvéleményt, nehogy
a köztudatban az intézet továbbra is
mint Jointbank szerepelhessen.

— Egyébként a Munkaközösség ez év
májusában közgyűlést tartott, amelyen
a várható események bekövetkezése ese-
tére egy kommuniké kiadását határoztuk
el. Az elnökség előbb úgy gondolta,
hogy az Inspektorátus hirdetésményeivel
a dolog elintézetnek tekinthető, miután
azonban azt látjuk, hogy a közvéle-
ményt a kérdés sokkal jobban érdekli,
mint reméltük volna, a kommuniké köz-
zététele iránt most már intézkedni le-
szünk kénytelenek.

Ezek után érdeklődéssel várjuk,
hogy mi mondanivalója lesz a Munka-
közösségnek hivatalos formában ez
ügyben.

SCHWARTZ MENYHÉRTNÉ

orth. zsidó le- ánynevelő inté- zete

internátusa Oradea, Pável ucca
25. A zsidó leánygymnázium mel-
lett működik. Dija nem maga-
sabb egy rendes privát háznál
kért díjnál. Prospektus. Kitűnő
referenciák!

FIGYELEM! FIGYELEM!

MEGNYILT AZ

“IDEAL”

modern könyvkötészet

Cluj-Kolozsvár, Piata Unirii (Fő-
tér) 9. szám (földszint.)

Mindennemű könyvkötészeti mun-
kák: üzleti könyvek, albumok, min-
dennemű dobozok legelőnyösebb,
olcsó beszerzési forrása. — Tiszvi-
selők, diákok, könyvtárak részére
árengedmény.

Rendeléseket vidékre is
eszközöl!!!

Az UJ KELET
bánsá
Főszerk
Felelős s
Buk
Hátszegi
Cikkeink ut
megjelt

— Felhős
röl jelentik:
rint jórész
nyegtelen hó
mérséklet Bu
Celsius.

— Franciá
tani a szov
Rollin franc
cáfolja azt a
hitelt akarna
össze arról va
vállalatok szá
tek Oroszorszá
és saját veszé

— Huszon
Hankau bens
katasztrófa
ben 24 órája
sorok állanak
perc, hogy na
romok ne om
ponti hivatal
katasztrófa
dozatul, akik
életüket.

Szinkö

Az Ufa első
Uj hangos

— Eljegyez
és Lefkovits L
szág) jegyresk
helyett.

Milliók egy
Milliót száze

— Nincs itél
ügyében. A kol
neti tanácsa elő
lozsmegyei Mag
parasztyilkossá
évt november 2-á
volt, amelyen
Dumitru parasz
A lakodalomból
tek a legények,
rasztlegény is t
ivásból a kocsmá
ki, melynek sorá
gelni kezdtek To
és a lakodalmas
kedők ide is köv
zott öccsével. T
bátyja védelmére
szeg verekedők e
véreket és Bode
fejbe Tomas Gh
esett. Ekkor B
kezdtek ütlegelni
aki, mire a töme
latta, holtan mar
szki tárgyaláson
Dunca Jenő véd
között. Dr. Dum
bizonyítani, hogy
és Dranda, har
nevi paraszt is
elnöke, dr. Dunc
gúl úgy döntött,
nek megállapítá
kat a vizgálóbá
állapítani Bálc sz
A tárgyalást elh
szabadlbrahelye
dig a törvény elu

HIREK

Az UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Felhős időjárás várható. Budapestről jelentik: Az újabb időprognózis szerint jórészt felhős időjárás várható lényegesen hőmérsékletváltozással. A hőmérséklet Budapesten ma délben 22 fok Celsius.

— Franciaország nem akar hitelt nyújtani a szovjetnek. Párizsból jelentik: Rollin francia kereskedelmi miniszter cáfolja azt a hírt, hogy Franciaország hitelt akarna nyújtani a szovjetnek, mindössze arról van szó, hogy francia nagyvállalatok szállítási szerződéseket kötöttek Oroszországgal, de saját számlájukra és saját veszélyükre.

— Huszonnegy órája tűzvész pusztít Hankau benszüllött negyedében. Sanghainak katasztrófája 500 emberéletet követelt alben 24 órája tűzvész pusztít. Egész ucca sorok állanak lángokban s alig uccá elperc, hogy nagy recsenések között égő romok ne omlának össze. Az árvíz-ponti hivatalának közlése szerint a dollár katasztrófája 500 emberéletet követelt ádozatul, akik a lángokban vesztették életüket.

Szinkör Mozgó

Szombaton és vasárnap 3, 5, 7, 9 órakor

AZ ELLOPOTT MADONNA

Az Ufa első, páratlanul mulatságos bűnügyi komédiája, a főszerepekben: **Hans Otto, Lequis, Max Adalbert, Edilh Edwards.**
 Uj hangos hirdó! **Helyárak 10 és 20 lej.** **Micki Maus!**

Hétfőn és kedden:

MARIANNE

énekes, zenés vigjáték 13 felvonásban. A főszerepekben: **Marion Davies és Lawrence Gray.**

— Eljegyzés. Sándor Sárka Bistrta és Lefkovits Lipót Nyirbátor (Magyarország) jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

Milliók egy miatt: rabszolga sóhaj.
 Milliót százelejt: zsidó sorsjegy-óhaj!

— Nincs ítélet a magurai gyilkosok ügyében. A kolozsvári törvényszék szüneti tanácsa előtt ma vette kezdetét a kolozsmegyei Magura községben történt parasztyilkosság tárgyalása. Az elmúlt év november 2-án a községben lakodalom volt, amelyen Bodea Vasile és Dranda Dumitru parasztlányok is megjelentek. A lakodalomból az egyik kocsmába távoztak a legények, ahol Tomas Vasile parasztlány is tartózkodott. A kocsmai ivásból a kocsmá előtt verekedés fejlődött ki, melynek során Bodea és Dranda ültelgelni kezdtek Tomast, Tomas elmenekült és a lakodalmas ház felé sietett. A verekedők ide is követték. Tomas itt találkozott öccsével, Tomas Gheorghival, aki bátyja védelmére kelt. Az odaérkező részeg verekedők ekkor körülfojták a testvéreket és Bodea úgy vágta egy kővel fejbe Tomas Gheorghet, hogy az összeesett. Ekkor Bodea és társa kővel kezdtek ültelgelni az eszméletlen embert, aki, mire a tömeget a csendőrség eloszlatta, holtan maradt a földön. A törvényszéki tárgyaláson heves vita folyt le dr. Dunca Jenő védőgyűvéd és Láni ügyész között. Dr. Dunca Jenő azt igyekezett bizonyítani, hogy Tomast nemcsak Bodea és Dranda, hanem egy Balc Gheorghé nevű paraszt is ültelgelte. A törvényszék elnöke, dr. Dunca Gerő tanácselnök, végül úgy döntött, hogy Balc bűnösségének megállapítására visszaküldi az aktákat a vizsgálóbíróhoz, mely meg fogja állapítani Balc szerepét a gyilkosságban. A tárgyalást elhalasztották, a vádlottak szabadlábra helyezése iránti kérését pedig a törvény elutasította.

— BIKSZAD GYÓGYFÜRDŐ. Erdély Karlsbadja, a hurutosok Mekkája nyitva június 1-től. Ivókúra, szénsavas fürdők, hidegvíz gyógyintézet, inhalatórium és strandfürdő. Állandó fürdő-orvos, vasut, posta, távirtda helyben. Elsőrendű diéták konyha, napi penzói 160 lejtől. Ort. írnak kóser vendéglő. Prospektust díjtalanul küld a Fürdőigazgatóság, Baia-Bic-sad, jud. Sätmar.

— Arauyér ellen: Haemorsan! Olesón kapható a gyógyítárokban.

— A kolozsvári Szépművészeti Iskola közli, hogy a beiratkozások az 1931-32. iskolai évre szeptember 15-én kezdődnek. A felvételi vizsgák, melyek rajzból állanak, szériákból lesznek megtartva szeptember 20-29 között. A tanárképzőbe érettség bizonyítvány alapján történik a beiratás, míg a művészképzőben a tehetséget veszik tekintetbe. Az iskolai év október 1-én kezdődik.

— Agyvértódlás, szívszorogás, nehézlégzés, félelemérzés, idegesség, fejfájás, lehangoltság, álmatlanság a természetes Ferenc József keserűviz használata által igen sokszor megszüntethetők. Tudományos megállapítások megerősítik, hogy a Ferenc József víz a makacs szék-szorulás mindenféle jelenségeinél a legjobb szolgálatot teszi. A Ferenc József keserűviz gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— A buenos-airesi hatóságok befejezték a vizsgálatot az Amtorg orosz kereskedelmi delegáció ügyében. Buenos-Airesből jelentik, hogy a nyomozó hatóságok befejezték az Amtorg oroszországi kereskedelmi delegáció bűnügyében az eljárást s azt a javaslatot tették a kormányának, hogy a konszert likvidálhassa és szervezett főügynökeit és összes igazgatóit utasítsa ki Argentína területéről.

Kubában sulyosra fordult a helyzet

Havanna elővárosának népe csatlakozott a forradalmárokhöz. A hadsereg és a flotta megbizhatatlanná vált

Newyork, augusztus 14. A lapokhoz érkezett jelentések alapján a kubai helyzet igen sulyosnak tartják. A forradalmi mozgalom az egész szigetre kiterjedt. Több óras rendkívüli heves tüzharc folyt a felkelők és a kormánycsapatok között anélkül, hogy a hadiszerecsé bármelyik félnek döntően kedvezett volna. Beavatkozott a küzdelembe a tüzérség is. Az ágyuszó elhallatszik Havannáig.

Newyorkon át érkezett újabb hírek szerint Havanna elővárosának népe csatlakozott a forradalmárokhöz. A felkelők a főváros közelében felrobban-

tottak egy vasuti állomást s igyekeznek elvágni a főváros vízellátását szolgáló fővezetéket. Több petróleumtelepet a felkelők felgyújtottak. Egyes newyorki lapok azt a hírt kolportálják, hogy a hadsereg és a flotta megbizhatatlanná vált s ezért előbb-utóbb le kell mondania a jelenlegi rezsim urának, Machado elnöknek.

A harc a felkelőkkel a sziget nyugati részén változatlan erővel tovább folyik. Az Associated Press távirata szerint az utóbbi két nap harcaiban mintegy 200 ember vesztette életét. Havanna lakossága körében nagy az izgalom.

— A gyapottermelés korlátozását kívánja Mississipp állam kormányzója. Londonból jelentik: Mississipp amerikai állam kormányzója táviratot küldött valamennyi gyapottermelő amerikai tagállamhoz, melyben a legnyomatékosabban javasolja, hogy utasítsák a termelőket a termelés korlátozására. A kormányzó szerint az volna a leghelyesebb, hogy az ültetvényesek földjeiken minden harmadik gyapotcserjét egyszerűen elpusztítsanak. Ez uton a mostani 15 millió 584 ezer bálás rekordtermés tízmillió bálára csökkentene.

— Nagyarányu lesz az idei orosz buza-export. Londonból jelentik: Moszkvai jelentés szerint oroszországi exportörök az augusztus-október időszakra a Fekete tengeren egymillió tonna hajóúrt béreltek a buzakivitel céljaira. Az idei export állítóg igen nagyarányu lesz.

— Ma, szombat este fél tizkor a Salom Club Szentlélek ucca 6 szám alatti helyiségeiben tartja meg dr. Weisburg Chajim városszerzte nagy érdeklődéssel várt kongresszusi beszámolóját a XVII bázeli Cionista Világkongresszusról. Érdeklődőket szívesen lát a helyicsoport elnöksége.

NAPROL-NAPRA

Alfonz spanyol eskirály megbizottja Montreuzben villabérletről tárgyalt. A villát a király gyermekei üdülése céljaira akarja bérbe venni. A megbizott eddig még nem fejezhette be eredményesen feladatát, mert két helyen is visszaléptek a bérbeadási szándéktól.

A Skóciától északra eső Shetland sziget Thorshawn városából érkezett jelentés szerint egy utasszállító "gőzös" nem messze Mainland-Lerwick kikötőjétől a tengeren uszó holttesttel találkozott. Azt hiszik, hogy a talált holttest a napokkal ezelőtt eltűnt Cramer dán származású amerikai óceánrepülővel azonos.

Lyonban egy kétemeletes ház váratlanul összeomlott. A romok alól öt halottat és tizenkét sulyos sebesültet ástak ki. Félkilométeres körzetben a többi házfalak is megrepedeztek. Néhány ház kiürítését el kellett rendelni.

Az Egyesült Államokban félszázad óta nem sülyedt egyszer sem olyan mélyre a mezőgazdasági termények ára, mint a mostani napokban.

Az amerikai szabadalmi hivatal bejegyezte egy new-brunswicki virágtermelő szabadalmát, az örökké virágzó rózsát.

Szinkör Mozgó

Amerikában Schmelinget arra akarják bírni, hogy még ez év folyamán kiúdjön meg Primo Carnerával. Schmeling csak a jövő évben akar mérkőzésre kiállani.

Nassfeld közelében a Gross Glockner vidékén aranybányát fedeztek fel. Kőzetének érc tartalma tonnánként egynegyed kilogramm.

— Érvénytelené vált az egyezmény, mely Gandhi és az indiai kormányzat között jött létre. Bombayból jelentik: Gandhi közölte az indiai nacionalista kongresszus végrehajtó bizottságával, hogy Lord Willingdon indiai alkirály is kedvezőtlen választ adott az adóbehajtás ügyében előterjesztett iratára. A végrehajtó bizottság e bejelentéssel kapcsolatban elhatározta, hogy a Londonban tartandó újabb kerekasztal-konferencián sem képviselteti magát. Ezzel az az egyezmény, amelyet Gandhi és a hivatalosokdása végével Indiából távozott, Lord Irwing alkirály kötöttek, érvénytelené vált.

— Zsidó nő nyerte el a nemzetközi női akadémikusok díjját. Halleből jelentik: A nemzetközi női akadémikusok szövetségének zsürije Berlinben tegnap döntött a rendes évi díjak kiosztása fölött. Az első díjat ezuttal a hallai egyetem nemrégén kinevezett tanára, dr. Betty Heimann kapta. A pályadíjas mű címe: „A hindu gondolkodás sajátossága”. Betty Heimann professzor 1888 március 29-én született Wandsbeckben, előkelő hamburgi bankárcsaládból. Tanulmányait Hamburgban és Kielben végezte és 1923-ban az indiai irodalomból és nyelvtudományból tett magántanári vizsgát. Betty Heimann a bölcsészeti terén is jelentős munkát végzett. Hégel esztikai tanairól írott tanulmányai szenzációt keltettek a tudományos világban.

kel jól szervezett et ismertetni az ó válaszáat a sza-

elsősorban a val-résztvennie és a cell betöltenie az t eszrogok terjesz-zsidóság vallásos bük, akik az 1891-i nával kimondották fogokra, miért nem i átok alá a görög zezett termékeit.

tinai kereskedel-omorgó chalucaim-akával és ezer ne-övönként. Jellemes csak szentföldi esz- g, görög eszroggal nyainkat gunyoljuk gok minden vallá-egfelelnek és a zhirü talmudtudós főrabbi hechser- A szaloniki zsidók összevert áldozatai szolidaritásuk tett- t, palesztinai test-tól nyomoruk eny-

lmos (Petrozsény) ottal két halottja

parasztlány azon-zt pedig sulyosan autó felborult és ordók között lelte ok sulyos sérülé-

ploesti kórházba zás megindult a asára.

össze-

mban nem voltak rendet apróbálni. szerint módosi- igit a Joint nem k, hogy egy inté- ban kifejezetten, ködik, a saját ele szerint fejthes- Így jött létre az szigetiakkal, hogy szafizetik és ter- ointnak erről in- réleményt, nehogy tézet továbbra is pelhessen.

nkaközösség ez év tartott, amelyen bekövetkezte ese- kiadását határoz- óbb úgy gondolta, s hirdetésményivel kinthető, miután hogy a közvéle- a jobbban érdeklí, a kommuniké köz ár intézkedni le-

dődéssel várjuk, ja lesz a Munka- os formában ez

NYHÉRTNÉ do le- b inté-

ea, Pável ucca ymnázium mel- oja nem maga- s privát háznál spektus. Kitűnő néciák!

SPORT

Ma: KAC—NAC, Kispest—Romania

Cluj-Kolozsvár, augusztus 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A hivatalos labdarugószezon augusztus 15-i megnyitása alkalmával szenzációs és nívónak ígérkező sportatrakcióban lesz alkalma gyönyörködni a közönségnek. A kolozsvári sportegyesületek sulyos anyagi áldozatot hoztak, amikor egyszerre két vendégcsapatot is kötöttek le a Kolozsváron rendkívül rokonszenves Kispest és az utóbbi időben szenzációs győzelmeiket arató NAC együtteseiben.

Augusztus 15-én, szombaton délután fél három órákor a NAC—KAC mérkőzés indítja be a körmérkőzéseket, majd délután fél öt órákor a Kispest és a Románia mérkőzések.

Augusztus 16-án, vasárnap délután fél három órákor a NAC, a Haggibbor és a Románia játékosaiól összeállított kombinált csapat ellen játszik, délután fél öt órákor pedig a Kispest—Universitatea mérkőzés kerül előtérbe.

A Kispest

a következő komplett csapatával szerepel a kolozsvári mérkőzéseken: Dénes, Rozgonyi, Császár, Raix, Purczeld, Keresztes, Pacolay, Lukács, Kormos, Csendes, Steiner.

Az Universitatea

a következő felállításban játszik: Szathmáry, Sfera, Bulzon, Dehelean, Dobosan, Baba, Tabac, Abrudan, Sepi, Surlas, Baciu. Az egyetemi csapat kapuját újlag Szathmáry fogja védeni és kétségtelen, hogy a kitűnő kapus, szenzációs védésével fogja megnehezíteni a vendégcsapat győzelmét. A mérkőzéseket dr. Giurgiu, Salvan, Milivoi és Seliceanu szövetségi bírák vezetik. A főtértől autbuszjárat indul a sporttelepre.

Itt említjük meg, hogy a Kispest együttese tegnap délután a budapesti gyorsnattal megérkezett Kolozsvárra. A csapatot Báthory Ferenc futballigazgató és Szabó Bálint kísérték le romániai túrájára.

Két uszóverseny a vasárnap sportján

Cluj-Kolozsvár, augusztus 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A vasárnap programján egyébként két uszóverseny is szerepel. Az egyiket a merosvásárhelyi SE, a másikat az Universitatea rendezi. Az MSE megszokott évi, szovátai versenyének így konkurrenciája akadt az idén, amelynek az oka abban keresendő, hogy az MSE későn írta ki a versenyt. Alább mindkét verseny programját közöljük:

A szovátai uszóverseny. A marosvásárhelyi MSE sportegyesület 1931. évi aug. hó 16-án, délután 3 órai kezdettel a szovátai medvetóban országos uszóversenyt rendez a következő programmal: 100 m. gyorsuszás, 400 m. gyorsuszás, medvétó bajnokságért, 200 m. melluszás, 100 m. hátuszás, 3x50 m. vegyes staféta, 4x50 m. sprint staféta, 50 m. gyorsuszás, leánygyermek számára, 10 évig, 50 m. gyorsuszás, leánygyermek számára, 14 évig, 50 m. gyorsuszás, fiúgyermek részére, 10 évig, 50 m. gyorsuszás, fiúgyermek részére, 14 évig, 100 m. gyorsuszás, hölgyek részére, 50 m. fúrdővendégek versenye, urak részére, 50 m. fúrdővendégek versenye, hölgyek részére. Vízipóló. Benevezési díj: gyermek: 20 lej, a stafétában 60 lej, míg a többi számokban 50 lej. Benevezések Fodor Miksa butorkereskedő, Tg.-Mures, Pta Regele Ferdinand címre küldendők. Az egyes versenyszámok érdemmel díjaztatnak.

Az Universitatea versenye. A Haggibbor és Románia mult vasárnapi sikeres uszóversenye utn szombaton és vasárnap az Universitatea rendez országos versenyt, melyen az összes helyi uszókön kívül az idén először a bukaresti versenyzők is megjelennek. A kétnapos uszóverseny programja a következő:

200 méteres melluszás, 100 méteres női gyorsuszás, 100 méteres hátuszás, 200 méteres gyorsuszás, 200 méteres női melluszás, 100 méteres hátuszás, 3x100 méteres vegyesstaféta, 3x100 méteres női vegyesstaféta, 4x200 méteres gyorsstaféta, vízipóló. A verseny legérdekesebb száma a 4x200 méteres gyorsstaféta, mely Romániában első ízben szerepel programon és amely alapjául fog szolgálni a későbbi rekordjavításoknak. Tekintettel

arra, hogy a bukaresti versenyzők között a német Verner Borg is benevezett a versenyre minden számban, de különösen a 200 méteres melluszásban, a 100 méteres hátuszásban és a vegyesstafétában nagy küzdelmek és rekordjavítások várhatók. A versenyek mindkét nap délelőtt 10 órakor kezdődnek a strandfürdőben.

A Hungária sulyos veresége a közép-európai kupában. Budapestről jelentik: A Hungária átszervezett csapata, az utóbbi hetek szép eredményei után a győzelem valószínű reményével indult a WAC elleni közép-európai kupameccsére. A csapat azonban váratlanul nem felelt meg a várakozásoknak. Az első félidőben hatalmas iramu játék után 0:0 arányban végeznek a csapatok és ebben a félidőben a Hungária támad többet, de puha technikázással rontja le akciói értékét. A másod-

dik félidőben a csapat teljesen összeroppan és az osztrákok Hittl (2), Hanka (2) és Huber góljaival lehengereli a csapkodó játékot mutató magyar csapatot. A Hungária vigaszgólját tizenegyesből éri el Barátky. A WAC győzelme reális, mert a Hungária váratlanul nagyon gyenge volt és első félidői támadásai is meghiúsultak az osztrák védelem, főleg Hiden kapus nagyszerű teljesítményén. A Hungária így kiesik a közép-európai kupából, mert nem valószínű, hogy a WAC-ot saját pályáján négy gólaránnyal tudja legyőzni.

A Haggibbor házi teniszversenye pénteken kezdetét vette és egész napon folyt. Szép idő esetén ma és holnap befejeződnének a versenyek. Vasárnap este a verseny befejezésekor zártkörű majális rendez a Haggibbor teniszszakosztálya, a magyar-uccai teniszpályán.

KÖZGAZDASÁG

Románia a világ petróleumiparának három százalékát termeli

Az európai államokat 43 százalékban Amerika látja el petróleumtermékekkel

Bucuresti-Bukarest, augusztus 14. Rendkívül érdekes előadást tartott a napokban a valeni de munteni szabadegyetemen Mihail Pizanty, aki a romániai petróleum-probléma egyik legjobb ismerője. Az előadó pontos statisztikai adatokat közöl a román petróleumipar termeléséről. A világ össztermelése 19 millió 440 ezer vagon. Ebből a mennyiségből Észak-Amerika 66 százalékot, Dél-Amerika 12 százalékot, Oroszország 10 százalékot, Hollandia 4 százalékot, Románia 574 ezer 400 vagonnal 3 százalékot, Perzsia 3 százalékot, Lengyelország, Egyiptom és a többi államok együttvéve 3 százalékot termel. Ezt a mennyiséget 1930-ban termelte a világ petróleum ipara, mely az utolsó évtizedben rendkívüli tempóban halad előre.

A román petróleum-termékek 66 százalékát Domboviában, míg 4 százalékát zálékát Domboviában, míg 4 százalékát marad a buzeu- és bacuamegyei szondákra. Az 1931. évi termelés nagy lendületet kapott, amennyiben ez év első hat hónapja alatt 339 ezer vagon termelt, ami arra enged következtetni, hogy az év végéig 650.000 vagon nyersolajat dolgoznak fel Romániában, a mult évben termelt 574 ezer 400 vagonnal szemben. Miután a belföldi fogyasztás ennek a mennyiségnek csak egyötödét emészti fel, a termelésnek 80 százaléka kerül kivitelre.

Romániának 28 és félmilliárd lejt kitevő exportjából 10 és félmilliárdot

a petróleum-kivitel eredményezett, tehát exportunknak több, mint egyharmadát a petróleum teszi ki. A petróleum-termelés annál is inkább az állam támogatására szorul, mert az előállított petróleum-termékek kereskedelmi értéke mintegy 15 milliárd lej és ennek évi adója, taxái és szállítási illetékei megközelíti az évi 7 milliárdot.

Ezután az előadó érdekes ismertetést közöl az európai államok petróleum-fogyasztásáról. Európában 1930-ban 26 millió 343 ezer tonna nyersolajat importáltak, melyből Romániára esik 3 millió 855 ezer tonna. Az importált petróleummennyiségből 23 millió 658 ezer tonnát képviselnek a különböző államok vámhivatalainál bejegyzett szállítványok, míg 2 millió 685 ezer tonnát a hajók emésztek fel a tengereken.

Az egyes államok a következőképpen vesznek részt az európai petróleum-importban:

Románia 2 millió 670 ezer tonna, 11.29 százalék, Oroszország 3 millió 269 ezer tonna, 13.82 százalék, Lengyelország 106 ezer tonna, 0.45 százalék, a többi európai államok egymillió 172 ezer tonna, 4.96 százalék, Perzsia, Holland- és Angol-India 5 millió 568 ezer tonna, 23.53 százalék, észak- és dél-amerikai államok 10 millió 873 ezer tonna, 45.95 százalék. Amerika így 46 százalékban vesz részt az európai államok fogyasztásában.

Színház—Mozi

Szinkör-Mozgó műsora

Szombat: Az ellopott Madonna. (Az Ufa első bűnügyi komédiája, rendkívül mulatságos hangosfilm, a főszerepekben: Hans Otto, Lequis, Max Adalbert, Edith Edwards. Előtte: Uj han-

gos hirdó és Micki Maus. (Helyárak 10 és 20 lej. Előadások: 3, 5, 7, 9.)

Vasárnap: Az ellopott Madonna. (Ma utóljára!)

Hétfő: Marianne. (Énekes, zenés vígjáték a nagy háboru idejéből. A főszerepekben: Marion Davies és Lawrence Gray. Tragikus élmények és pompás humor bűbajos ölekezése, 13 nagy felvonásban.)

Kedd: Marianne.

Rohamosan közeledik

Főnyeremény: 1,000.000 Lei
Közel 2000 nyeremény,
2,700.000* — lei értékben

Siessen vegyen Zsidó Kórház sorsjegyet!

100 lej egy sorsjegy ára 100 lei!

Postai megrendelésnél az utánvételezési és portóköltéssel együtt is csak 100 lej egy sorsjegy.

Zsidó Kórházegyesületek Központi Sorsjátékintézősége Cluj, Piata Unirii 20.

az erdélyi zsidó kórházegyesületek sorsjátékának húzási terminusa. Ha részt akar venni azokban a nagy és reális nyerési esélyekben, amelyeket ez a sorsjáték nyújt,

Megnyit az "UNION"

Könyv, papírkereskedés, könyvnyomda, CLUJ, CAL REG. FERDINAND 51 (az Uránia Mozgó mellett)

hol mindennemű papír, írószerszám és iró dai felszerelések szolid árban szerzethetők be. Kereskedelmi nyomtatványok készülnek. Nagy választék zsidótárgy könyvekben és az összes rituális cikkekben, u. m.:

MELYEN LESZALLITOTT ÁRAK!

CORSO-MOZGÓ műsora

Szombat 5, 7 és 9 órákor: Ófensége a szerelem.
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor: Ófensége a szerelem.

Apróhirdetések

Szavanként	4 Lei
Vastagbetűvel	8 Lei
Legkisebb apró. 10 szó	40 Lei
Állástkeresőknek 1 szó	3 Lei
Vastagbetűvel	6 Lei

Csak vasárnapra feladott apróhirdetés 25 százalékkal drágább. Díj előre fizetendő. Csak portóbellyel ellátott jelíges leveleket továbbítunk.

Schwartz Ignác né kőser vegetárius étterme áthelyezve Calea Regele Ferdinand (volt Wesselényi u.) 23 szám alá. Bejárás Szappan uca felől. Olesó árak!

ÉRTESÍTÉS

Elvállalom kézimunkáknak montirozását, régi keretek aranyozását és javítását. Estéknél állandó kiállítás. Somlyai aranyozó, Str. Iuliu Maniu.

Olcson eladó 30 f. méter furnirozott falburkolat és szobanövények. Calea Victoriei 68.

Házasodni akaró 45 éves művelt, vallásos kereskedő rokonom részére keresek jó családból való feltétlen intelligens háziasan nevelt, csinos idősebb leányt, ki szereti a falusi életet és kereskedelmet. Hozomány nem fontos. Fényképpel ellátott részletes leveleket „Falu” jellegre a kiadó hivatalba kérek. Diszkrétció biztosítva.

Egyetemi hallgató jutányosan előkészít bármilyen vizsgára. Perfekt román, német, francia. Esetleg ellátás ellenében is. Cim a kiadóban.

16 éves árva zsidó leány, perfekt román és német, elmenne jobb zsidó családhoz gyermekek mellé. Cim: Zsidó Nőegylet, Cluj, C. Victoriei 85. sz.

2-3 iskolás gyereket teljes ellátással felvesz Hellmann M. Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 101.

Megvételre kerestetik jókarban levő gyerekkoesi, cim a kiadóba.

Kiadó elsőmeleten négy szobás modern lakás azonnalra vagy novemberre, orvosi rendelőnek igen alkalmas. Külön egy üres szoba azonnalra. — Érdeklődni háztulajdonosnál Széchenyi-tér 39.

Fehérmű varrónó olesón ajánlkozik házakhoz. Cim: Str. N. Filipescu (Szt. Lélek uca) No. 1.

Perfekt gyórsíró nyelvismérettel felveszünk. Ajánlatokat Lepagehoz, Kvár kérik.

Nagyváradon központban lakó uricsalád elvállal jobb családból középiskolai tanuló elsőrendű ort. kőser ellátásra. Megkereséseket továbbít: Uj Kelet fiókkiaó Oradea, Str. Rimanóczy.

Eladók sürgősen és olesón egy komplett hálószoba és egyéb butorok, különböző háztartási cikkek. Kiss u. 38.

A proféta gyermek

Érdemes Fleg megrázo zsidó regény. Ára 100 lej és portó KAPRATO AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

XIV. ÉVF.
Cluj—Ko
augusztus
5691 É

Az Uj Kelet az és bánárai za

Szeszmonop

Szeszmonopólium be a kormány. A lat már el is kész vélemény és az róla semmit. Pedig volna a dologhoz, lammak uj bevéte sége, azt is elhissz rezsim semmit se nak.

De vajjon ki a egymást követő k lükája fosztotta jelentős bevételi telenül magásra e teret engedett a f nak, ugyanakkor támogatta a kisü jánzását.

Most pedig a v is ki akarják önt mégsem megy a lium bevezetése az ezreinek egzisztér lehet suttymban, csinálni, az érdeke kivánságaik figye Mert ebben az lium csak újabb v feketeszsz koméd

Jorga dilem

„Amig én minis nia nem fog külf Ezzel a büszke magas méltóságát fejtven ugyanakkor csön idegen hatal lyesztí az országo a maga erejéből l sági problémái föl

Szerényen és ill meg akkor, hogy elnök vallotta elv zen lesz megalós akarja, hogy nyu lödjék, még hosz a külföld segítség Alig négy hón mindez és ma már sunkat: a kormány néz és a költségv készít elő, hogy tárgyalások siker kőszből Argetoia

A jámbor olvas Szegény Jorga, m most. Mert abban kedik, hogy a m jelentéseit komoly ma is állja.

Megnyugtathatj nem fog ellentm val és ünnepléses mondta csak? „leszek...” Nos a lesz, addig Romá külföldi kölcsönt

Mert a külföld csünt. Erre mérge

Technikai fe technikai vá

Azt hangoztatn legforradalmibb emberiség valaha ges és unalmas. értékek, előítélet ezzel kapcsolatos mányeknek vagyú résztvevői. Minde ren változik felet rek kénytelenek nek, melyeket, ki és szabályoknak, építettek.

A forradalmi csak a mentalitás rendszerek csődjé nem olyan anyag természetü változ a fejlődés hozott beri természet tud máról-holnap